

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pro pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — "
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "
V upravništvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — "
četrt " 5 " — "
mesec " 1 " 70 "
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 177.

V Ljubljani, v soboto 4. avgusta 1900.

Letnik XXVIII.

1800 Slava Slomšekovemu spominu! 1900

„Pustite Slovincem dve reči, ki ste nam dragi kot svetle oči: Sveto katoliško vero in pa besedo materno!“
Slomšek l. 1862.

Hvaležni sinovi iz vseh krajev slovenske domovine po-
hitite jutri v zeleni Štajer, da se snidejo tam, kjer je
tekla zibel jednemu največjih Slovencev, možu, kate-
rega delo se še danes vidi v svojih sadovih na vseh
poljih narodnega življenja, očetu ljudstva, velikanu
duha, neumornemu narodnemu delavcu — vladiki **Antonu**
Mart. Slomšku, da proslavijo stoletnico njegovega rojstva.
Kar nas pri Slomšku navdaja z največjim občudova-
njem, je krasna harmonija celega njegovega zna-
čaja, ki je sestavljen iz najlepših čednostij, harmonija, ki
svoj odsev razliva po vsem njegovem delovanju. Plameteča
ljubezen do katoliške cerkve, prepojena z duhom
obsežne učenosti, bister pogled za vse potrebe ljud-
stva, pogum v težavah, milina v svarjenju, mašniška
gorečnost in vladarska krepost — so v njem har-
monično spojene v onem čistem značaju, ki je neizprosno
sovražnik hudobiji, prizanesljiv zdravnik slabosti in vnet
gojitelj vsake kreposti.

Njegovo zlato srce se je najprej z žarno ljubeznijo od-
prlo nežni mladini. S preprosto, mehko besedo, igrajoč
se z nedolžnimi otročiči in pojóč ž njimi vesele pesmice,
vzbujal je v njih darove razuma in jim blazil vsprejemljiva
srčeca. Prvi in največji šolnik in vzgojitelj na slovenski
zemlji je Slomšek ravno zato, ker je v sebi
bistrost duha in krepost življenja združeval z vezjo one
požrtvovalnosti, katera izvira iz božje ljubezni in kakor
odsvit večnega plamena seva v dušo gojenčev.

Prava čednost ni temačna, ampak vesela in zadovoljna.
Zato je Slomšek vzel v roke liro in peval vesele in po-
božne pesmice, šaljive zdravice in poučne basni, da jih
stara in mlada peva za njim na polju in doma, v vinski
gorici in pri službi božji. Nihče ni lepše označil Slomško-
vega pesništva, nego on sam v pesmi, posvečeni Vodniku:

Si zvezda svitla, Vodnik moj!	Prav po domače si nam pel,
Pred menoj daleč hodil,	In tudi moje srce vnel:
Pa bil sem zvest učence tvojo,	Naj po domače poje
Si me prijazno vodil.	In drami brate svoje.

Celo svoje življenje je bil delaven slovstvenik.
Njegovi prozajski spisi so pravi biseri poljudne pi-
sane. Tako ni pisal nihče pred Slomškom in ga tudi do-
slej še nihče ni dosegel. Krotka, jedrnata mu je beseda, vsa
polna bistroumih primer iz navadnega življenja, vsakomu
umljiva, zdaj očetovsko resna, zdaj prijetno šaljiva, vedno
dobrohotna, nikdar prazna. Kolikokrat se mu besede kar
same pesniško umerijo in po rimah uglašé! Kolikokrat ga
v sredi pouka premaga ljubezen, da začne bravca božati z
milimi imeni ali ganiti z mehкими vzdihli! Ni čuda, da je
njegova beseda kot oster meč razsekala vezi hudobije in
kot mila rosa oplodila s semenom božje milosti srca
vernikov. Danes peva, jutri poroča kot časnikar, sedaj raz-
laga svete resnice, sedaj poučuje župane v uradovanju, —
bodisi na potu, bodisi v pisarni, ali na trati ali v cerkvi,
povsod je apostol, povsod je ljubitelj ljudstva!

Velika skrb mu je bila, da bi slovensko ljudstvo dobilo
izvežbanih govornikov. Njegov pouk o govorništvu
je namenjen bogoslovcem, in kar je Slomšek tu na-
pisal na kratkem prostoru duhovitega in praktičnega, to je
doslej nedoseženo v slovenskem slovstvu. Iz vsakega stavka
se kaže podoba velikega učenjaka, vnetega duhovnika, gore-
čega rodoljuba in ljudskega prijatelja!

Kako milo vspodbuja Slovence, naj varujejo svoj lepi
materinski jezik! Kako jim budí narodno za-
vest, kako jih neštevilnokrat vspodbuja, naj se ne dajo
prestrašiti, naj složno kot katoliško ljudstvo delujejo v svojo
korist in s tem v korist celokupni državi! Naj ne poslušajo
liberalnih Nemcev, naj se ne družijo ž njimi! Slo-
vensko ljudstvo s svojimi duhovniki bodi
jedino, zagovarjaj nevstrašeno svoje pra-
vice, in odganjaj od sebe vse škodljive
vplive, ki rušijo neobhodno potrebno slogo!

Zato je pa deloval kot vnet organizator sloven-
skih pisateljev. Zbiral je pisateljske talente, navduševal jih,
dajal jim pripomočkov in svetov, navajal jih h koristnemu
delu. Vlada mu je sicer stavila zapreke, da ni mogel izvesti
vsega, a njegove „Drobtinice“, „Družba sv. Mohorja“ in slo-
venski prevod svetega pisma pričajo, kako je njegov trud
bil blagoslovljen od Boga.

Kot jezikoslovec je hodil srednjo, pametno pot.
Ne preveč novotarij, polagoma se razvijaj jezik, a nikdar ne
obstani, nikdar ne nazaduj! Cigaletovo delovanje in Wolfov
slovar nosita znamenje Slomšekovega duha.

Kdo bi mogel popisati vse, kar je Slomšek sloven-
skemu narodu koristil kot škof lavantinski! Ali naj
naštevamo njegova neštevilna pota, ali naj popisujemo nje-
govo vročo molitev, ali naj zapisujemo naslove njegovih
knjig in spisov? Dovolj je, da omenimo le ono njegovo
delo, ki je najvažnejši dogodek v kulturni
zgodovini štajerskih Slovencev, namreč, da
je prestavil svoj škofijski sedež v Maribor. S tem je v Mari-
boru osnoval kulturno-narodno ognjišče, katero je obvaro-
valo štajerske Slovence grozečega propada. Kaj bi bilo sedaj
s štajerskimi Slovenci, ako ne bi imeli svojega škofa in
svojih duhovnikov!

Slomšek je bil katoliški politik dalekosežnega
pogleda, neupogljivega poguma in vstrajne delavnosti. Jasno
je že l. 1848. videl vse dobre nove svobode in tudi
slabe kali strupenega liberalizma, ki se je
tako bahato razvil po njegovi smrti. Dobrotljivi, mili, člo-
vekoljubni škof, ki je tako ljubeznivo prenašal vse človeške
slabosti, je postal resen, strog sodnik, kadar je za-
pazil, kako mlado liberalno seme zastruplja koristno setev
katoliške cerkve. Brez ovinkov, naravnost in odločno je
neštevilnokrat obsodil liberalizem kot največjega so-
vražnika slovenskega ljudstva, kot gojitelja neznajnosti,
sleparije in oduševstva. Glasno je klical Slovence, naj se orga-
nizujejo v katoliških društvih, da se obranijo na svoji zemlji
strupenih sovražnikov — liberalcev nemških in —
slovenskih. Bil je prvi mož na Slovenskem,
ki je prav razumel socialno vprašanje in podal,
kolikor je bilo mogoče pred petdesetimi leti, tudi navodila
za njegovo rešitev.

Zato pa Ti kličemo, ljubljani vladika, ki gledaš z ne-
beških višav na naše trude in boje: Slava Tebi, ki si
nam branil naši svetinji, ki sta nam dragi
kot svetle oči — našo katoliško vero in pa
besedo materno!

Kadar se zopet vsi Slovenci združijo
na onem temelju, ki ga je položil Slomšek,
bomo jedini, in razpore ne bo med nami!

Slava Slomšekovemu spominu!

Zlata zrna.

Iz Slomškovih spisov nabral dr. Evgen Lampe.

Vseh Slovencev pogledi se letos obračajo v častitljivo osebo velikega škofa in domoljuba Slomškega. Kaj pa pomagajo vsi slavospevi, ako se ne seznanimo s Slomškovim duhom in ga ne oživimo zopet med slovenskim ljudstvom? Da se pokaže Slomšek tak, kakoršen je, — zato sem tu nabral nekaj zrnec iz njegovih del.

Dva vojvoda.

„Vojvoda dva se že nad šest tisoč let vojskuje. Vsak ima svojo veliko vojno. Orožje prvega laž, drugega pa resnica; vojščaki prvega so krivi preroki, drugega pa učeniki večne resnice. Vojvoda lažljivih prerokov je hudič, oče laži; vojvoda učenikov večne resnice je Kristus.“ (Zbr. sp. VI. 216).

Slovenske stranke.

„Dve veliki vojski je satan tudi po slovenskih krajih vnel, ki med nami od nedelje do nedelje, od leta do leta večji rasteta zoper Kristusa in njegovo nevesto sveto katoliško cerkev. Prva vojska je razuzdanost, druga pa neverstvo; prva vojska med mladino na kmetih, druga pa med gospodo po mestih in trgih svoje vojščake nabira in zatira med nami božje kraljestvo. Pijanci, preklinjevalci, nečistniki in vsi pohujšljivci pekelnemu sovražniku polje gnojijo, posvetni modrijani, možje brez vere in brez Boga, pa vražje seme nevere in krivih ver sejejo.“ (Past. I. 167).

Liberalna „inteligenca“.

„Smešno se tem gospodom prilega, kateri se krščanskega nauka niso nikoli učili, ali naučenega že davno pozabili, in katerih cela bogoslovska vednost v tem obstoji, kar so v krivoverskih ali cerkvi sovražnih novicah po gostilnah ali kavarnah brali, da s toliko predrznostjo o cerkvenih in verskih rečeh pišejo, kakor da bi polni bili svetega Duha. Te plitve glave, po svoji prevzetni misli sicer visoko učeni, po tem pa, kar pišejo, na srečo sprideni, na pameti pa zmohčeni in slepi, še te priproste resnice ne vedo, da ključki nebeskega kraljestva — sv. cerkve, niso njim izročeni ampak katoliškemu škofu, kateri edini imajo pravico, v katoliški cerkvi vero razlagati, zapovedi dajati in dane izpreminjati.“ (Past. I. 142).

„Klerikalna bisaga“.

„Sicer levica vcdeti ne sme, kar desnica da, vendar prisiljeni še to pristavimo: Poprašajte, vi deviškega stanu zaničevalci! popotne rokodelce in berače, ubožce in bolnike po župnijah, kje še najdejo najhitreje usmiljenega Samaritana, ali ne med duhovniki? Med tem ko se ubožci na marsikatera vrata posvetnih gospodov potrkati ne upajo, se mašnikom še zmirom zaupljivo približujejo, od njih usmiljenja in pomoči pričakovaje.“ (Past. I. 139).

Varujte se slabih časnikov.

„Dobrotljivi cesar so dovolili svojim podložnikom, po svoji volji kar je prav govoriti, pisati, bukve in novice natiskovati in prodajati. Ljudje hude volje pa to pravico v slabo obračajo, laži govorijo in pišejo, lažnjive bukve delajo in prodajajo, sleparijo ljudi, goljufajo abotne in zapeljujejo nedolžne, krivo vero trosijo, cele soseske in dežele s takim škodljivim blagom pohujšujejo in grozo hudega po svetu nasevajo. Zapeljive bukve, lažnjive novice so ljudem nevarnejše ko kuga. Varujmo torej svoje domačine takega zapeljivega branja, ne dajmo zapeljivim bukvam ne v našo hišo, ne v našo sosesko; one so dušni strup, ki ljudi ob pamet in ob pravičnost spravijo.“ (Past. I. 217).

Ljubezen do domovine.

„Svojo domovino in ž njo vred vse njene prebivavce ljubimo, kakor svoje brate; bodimo si med seboj kakor dobri otroci jedne matere, jednega očeta in pomagajmo pošteno iz vseh močij k sreči cele domovine in vsakega prebivavca!“ (Zbr. sp. IV. 196).

Oprezna ljubezen.

„Kdor svojo domovino ljubi, ne brani dežele matere samo zunanjih sovražnikov, kateri z orožjem v deželo plovejo, plenit in palit; on mora tudi svoj kraj skrivnih zapeljivcev in podpihovavcev varovati, koji na tihoma ljudstvo puntajo, duhovsko in dežel-sko gosposko zaničujejo, nove pravice oznanjujejo in ogenj strašnega razboja v strehe nosijo. Taki sleparji so deželi najhujši sovražniki. Slajša ko je njih beseda, večja je sleparija. Kdor je v resnici domoljub, naj domovino vsake take nesreče varuje.“ (Zbr. sp. IV. 193).

Volkovi.

„Kako strašna je beseda hudobnežev, katera se po svetu gostokrat čuje: „Ne vjemite škofu, ne zaupajte duhovnikom; oni vam resnice ne povejo; niso prijatelji vaši.“ Moj Bog, komu pa boste verjeli, ako namestnikom božjim in sv. katoliški cerkvi ne verujete? To deroči volki v ovčjem oblačilu golčijo, ki bi radi ovčice pastirjem vzeli in jih raztrgali.“ (Past. I. 102).

Poštena pesem.

„Slajše reči na svetu ni, kakor je pesem lepa“ (Zbr. sp. I. VII.)

„Saj tudi ptičica poje, kaj bi človek ne pel! Pesmi le tamo slišati ni, kder ni poštenih ljudi.“ (Zbr. sp. I. VIII.)

„Rečem da je vreden sto centov zlata, ki nam da lepo novo pesem, naj bo zdravilčka ali pa sveta, da je le vneta, brez vsega greha.“ (Zbr. sp. I. VIII.)

Zatirajte slabe spise.

„Škodljivih bukev in pa zapeljivih novin pod smrtnim grehom ne kupovati. Bodo grdi pisuni stradali, se ne bodo

takega dela držali, bukvarji ne prodajali, potepuhi ne raznašali. Kdor kaj takega kupi, shrani, ali med ljudi spravlja, je dušni ubijavec in pa satanu pomagavec. Škodljivih bukev, zapeljivih knjig in novin se varno izogibaj in kakor strupeno zel jih pokončavaj. Kolikor lažljivih knjig pokončaš, toliko dobrih del v nebesih imaš.“ (Zbr. sp. IV. 357—368.) „Pekluslužji, kdor jih ne pokonča kadar bi lahko.“ (Zbr. sp. IV. 218).

(Dalje sledi.)

Drugi slov. katoliški shod in dijaštvo.

„Zora“, glasilo slovenskega katoliškega dijaštva, je v zadnji številki objavila ta lepe članek:

Ali je shod potreben? — Po sedmih letih se sestanejo drugič možje iz vseh krajev slovenske zemlje, da pokažejo svoje versko prepričanje in — kar je glavno — da se pogovore o skupnem narodnem delu v katoliškem duhu. Na prvem katoliškem shodu se je prvič v splošnih potezah očrtal program delovanja, v teku sedmih let se je poskusilo marsikaj, preskusila uporabnost te in one metode, izvršila ta in ona misel, izražena v resolucijah prvega shoda. Treba je, da se pregleda vse obširno delovanje, da se to ali ono odstrani, kar je napačno zidano, da se odpre in na novo vzdigne, kar se šibi in kar se je sesulo. Splošne točke resolucij prvega shoda se bodo sedaj lahko detailirale, organizacija se bo lahko po sedemletnih izkušnjah razpredla v podrobnosti in se razširila na večje kroge. Potreben je drugi katoliški shod, o tem ne more noben katolik dvomiti; potreben pa je poleg omenjenih razlogov še zlasti: prvič, ker se je liberalizem na Slovenskem v zadnjih sedmih letih razvil in pokazal svoje pravo lice, razkril vse svoje značilne lastnosti, nakane, zavzel odločno stališče nasproti vsem važnim kulturnim pojavom.

Prvi katoliški shod so gledali še mnogi katoliki kot izzivanje, kot kamen izpodtlakeja za nasprotnike, kateri le škoduje, ker „razburja nasprotnike“. Da, takrat se je sploh še dvomilo, ali biva pri nas liberalizem. Mnogi so trdili, da ga ni, in to celo duhovniki, zaupajoči menda oni v resnici krilati besedi: Slovenec je že sam po sebi pobožen, ker je ravno Slovenec. Tista absolutna narodnost, ki vidi v svojem narodu svetnika in ga postavlja v oltar in pratiko, in katera že vene pod žgočimi žarki velikih svetovnih idej, je mnoge poetičko navdahnjene in v ljubezni se kopajoče mehke ljudi spravila v čuden položaj. Dočim so se navduševali za edinstvo v narodu, so se za njih hrbtno zbirali elementi, ki so vtihotapljali iz svetovnega vrvenja kaplja za kapljo strupa med narod. Takrat so še ti ljudje tajili svoj

strup, pa s časom se jih je dalo na natezavnice, da so radi priznali svoje protikrščansko delo.

In ravno dijaštvo katoliško si šteje v zaslugu, da je po svoje pripomoglo razkriti te liberalne elemente. Ne vseslovenskem dijaškem shodu je takorekoč primoralo liberalne nasprotnike, da so javno priznali svoj liberalizem. Takoj na to pa je glavno liberalno glasilo vrglo še to obotavljjanje raz se in z dotlej neznano brezobzirnostjo in odkritostjo povedalo, da je liberalno, protikrščansko.

Danes stoji liberalizem razgaljen pred nami. Dijaštvo je istotako priznalo svoje veroizpovedanje, posamniki se še bojijo in ne vedo: kaj napraviti. Tudi tisti, ki trdijo, da niso »nič«, so v utemeljevanju pred kratkim po svojem zastopniku konečno le utemeljili, da so sicer sedaj še »skriti« liberalci, a s časom dobijo še poguma, da povedo, da tisti »nič« je vendar le liberalen.

Tako so se do danes razbistrili v obče pojmi med vsemi stanovji, duhovi so se vzdramili in ločili. Na drugem shodu ne bo treba več razpravljati o bivanju liberalizma, temveč možje bodo praktično razmišljali le o pozitivnem delu.

Katoliški shod je potreben drugič radi tega, da se vnovič in tokrat še točneje pokaže praktičnost katoliške krščanske ideje. Krščansko idejo je treba vtelesiti, uveljaviti na vseh poljih ljudske delavnosti. Zadnji čas imamo zlasti mej dijaštvom priliko slišati, da je »vera le stvar srca« A vera ni samo stvar srca, marveč ona je v prvi vrsti stvar razuma. Profesor Hertling imenuje ljudi, ki trdijo takove fraze, polizobražene. Točno se izrazi o bistvu krščanstva:

»V katoličanstvu ni vera zadoščenje subjektivnega čustvovanja, ki vtelesi svoja menjajoča se stanja s pomočjo domišljije v vnanje oblike. Katolicizem ima objektivno vsebino; v sebi oklepa zistem resnic, ki odgovarjajo na najvišja in zadnja vprašanja, vprašanja, ki segajo daleč čez »odkod« in »kam« našega borgega bivanja na zemlji.«

Pri nas doma se včasih povdarja posebno, da je katoličanstvo tudi stvar srca. A nam se zdi napačno to tako povdarjati. Pred vsem moramo zastopniki pozitivne vede spraviti vero v pravo razmerje z razumom. Ravno katoliki se lahko postavimo s tesnim razmerjem svoje vere s pozitivno, eksaktno vedo. To je naš ponos, to razjasnjemo ljudstvu! Ako bomo zanemarjali to svoje ugodno stališče, nas znajo nasprotniki s svojimi liberalnimi frazami o vedi prehiteti in jih polizobražencem vlti kot prepričanje. Pred vsem zidamo svojo vero na vedo. Ako bomo trdno v razumu prepričani o potrebi vere, ne bo naših src ostavil verski čut.

Katoliški shod naj zopet pokaže, kaj zna storiti v življenju in mišljenju krščanska

* Das Princip des Katholicismus und der Wissenschaft. Freiburg i. Br. 2. u. 3. Aufl. 1899.

LISTEK.

Liberalni zgodovinarji.

Težko ni, postati liberalen zgodovinar. Kar se je slabega dogodilo v starem, srednjem in novem veku, vse so zakrivali klerikalci osobito pa jezuiti In če najdejo v prazgodovinskih izkopinah črepinjo, na kateri se pozna sled sekire, potem je to črepinjo brez dvoma nosil prazgodovinski knez prebivalcev stavb na koleh, katerega je s sekiro umoril kak jezuit ali vsaj učenec jezuitov. Pristen liberalce take trditve kar slepo veruje in čim neverjetnejše so trditve, tem večja je slava dotičnega zgodovinarja med liberalci. Liberalen zgodovinar pa mora, da si ohrani slavo, imeti tudi trdo glavo: Do kaži mu desetkrat, da je bilo to, kar je trdil in pisal, neosnovano in naravnost neumno, trditi in pisati mora isto zopet ednajstič.

Ako so liberalni zgodovinarji taki, zakaj bi bil naš »Slov. Narod« drugačen? Zakaj bi baš on ne podtikal klerikalcem in posebno jezuitom vseh umorov? In res, tudi najnovejše hudodelstvo, nad katerim se zgraža omikani svet, umor kralja Umberta, podtika »Narod« klerikalcem, ker, — no, ker jezuit Busenbaum baje uči, da je dovoljeno, moriti vladarje, ker je redovnik Clement umoril

vladarja, in sta isto storila Ravallac in Gerard!

Postavimo sem besede »Slov. Naroda«: »Katoliški menih Jacques Clement iz reda dominikancev je z zastrupljenim bodalom umoril francoskega kralja Henrika III., ker ta ni hotel z ognjem in z mečem tretji protestantov . . . Umoril ga je (Henrika IV.) katoliški redovnik, od jezuitov najeti Ravallac. Viljem oranjski je bil ustreljen kmalu potem ko je prestopil k protestantizmu. Ustrelil ga je od španskih jezuitov najeti katoliški fanatik Baltazar Gerard . . . Saj so razni jezuitje, mej njimi pisatelj neke moralne teologije, jezuit Busenbaum, ki je bil svoj čas v Koloniji profesor morale in potem rektor jezuitskega kolegija v Münstru, celo učili, da je dovoljen umor, in da je v gotovih okolištinah dovoljeno tudi vladarja umoriti.«

Šembrano učeno, kajneda? Preglejmo nekoliko natančneje to modrost.

Najprvo umor vladarjev, kakor ga baje uče jezuiti. Leta 1896. je že v našem listu to stvar temeljito pojasnil dr. Aleksij Ušeničnik. V polemiki proti »Učit. Tovarišu«, ki je takrat se že poskušal tudi na zgodovinskem polju, piše dr. Ušeničnik:

»Toda »U. T.« pravi, da so dokazali iz jezuitskih knjig, da je dovoljen caromor. Kleveta in klevetnik, kdor to ponavlja. Učil je nekaj takega Mariana, a ni dejal, da je

dovoljeno umoriti kralja, ampak — tirana. Učil je, da ima ljudstvo pravico samoobrambe. Če tiran tlači ljudstvo, in si ubogi narod ne more drugače pomagati, sme pregnati, sme tudi umoriti tirana. Hinavci! Ko bi kdo drugi to učil, kako bi ga povzdigovali! kako bi hvalili njegovo »Misel slobodno«! Ali mar ni Askerc učil tudi tega in vendar mu pomete slavospeve. A če tudi je Mariano to učil, nikakor ni misliti, da je to jezuitska morala. General Aquaviva je obžaloval, da je brez njegove vednosti prišla knjiga na dan, in l. 1605 je provincijalna kongregacija jezuitov v Parizu pritislila ji — cenzuro.«

Mi še pristavimo, da je Mariana dotično knjigo spisal po naročilu kraljevega vzgojitelja za kralja Filipa III. in ne za ljudstvo, in da sam nasprotnik jezuitov, Huber, o njej piše: »Sieht man von der Lehre der Zulässigkeit des Tyrannenmordes ab, so ist dieses Buch das würdige Denkmal einer sowohl für die Wohlfahrt des Fürstentumes, wie der Völker redlich bestrehten Gesinnung.« (Der Jesuitenorden, pag. 247.) Toda, dasi učé isto, kot Mariana, tudi protestantski učenjaki, kakor Grotius, Leibnitz, dasi so jezuitje Marianovo knjigo obsodili, koj ko je izšla, vendar je umor knezov — delo je zuitske morale! Ali niso ti liberalci smešni zgodovinarji?

Kar torej podtika »Slov. Narod« Busenbaumu, podtikajo vsi drugi liberalni zgo-

dozovinarji Mariani, Busenbaumu marveč podtikajo, seveda po krivici, izrek, da namen posvečuje sredstva. »Narodu« se je tu samo malo štrina zmešala. Upamo, da, prepričani smo, da v očeh njegovih jogrov ta mala nezgoda ne bo omajala znanstvenega ugleda »Slov. Narodu«.

Busenbaum uči v svoji glasoviti »Medulla theologiae moralis« I. III. tr. IV. c. 1, dub. III. n. 8, samo, da je v silobranu, kadar brani človek svoje življenje, dovoljeno, celo ubiti napadalca, pa bodi tudi oče, prelat ali knez. To bi mogel kedo za lase potegniti v rubriko: umor knezov. Ali ravno tako bi se lahko reklo, da uči Busenbaum, jezuit, umor prelatov, da je morilec prelatov. Ako se hoče »Narod« osmešiti tudi s tako trditvijo, prosto mu, pa naj porabi navedeno mesto v svojo obrambo. Samo za ceno smešnosti torej zamore »Slov. Narod« vzdržati svojo trditve, da uči Busenbaum umor knezov.

Čudno se nam pri vsem tem le zdi, zakaj liberalci toli slavijo Macchiavelli-ja. Sapientii sat!

Ravno tako se je osmešil »Slov. Nar.« s svojo trditvijo, da je bil Ravallac redovnik. Ta morilec kralja Henrika IV. ni bil redovnik, tudi duhovnik sploh ni bil, bil je marveč učitelj. Ali se upa »Narod« trditi temeljem tega dejstva, da so učitelji krivi umorov vladarjev? Ali bi se s tako trdit-

ideja. Socijalizem, ki je obvladal naše katoliške narodnjake, ima v tej ideji svoje neizpuljive korenike. Krščanski socijalizem se sicer na vseučiliških stolicah le na kratko kot socialna prikazen označuje, a on ima edini izmed vseh sistemov življenjsko bodočnost. Liberalni starikavi profesorji bodo s svojimi učenimi sistemi mej svetom davno pozabljeni, ko se bo čedalje lepše in močnejše razvijala krščanska ideja, praktična v krščanskem socijalizmu. Naši liberalni profesorji so vedno enaki, preje se ne bodo pedali v svojem učenem raziskavanju z velikim, velepomembnim krščanskim gibanjem, dokler ne bodo valovi zapljuskali jim noter na visoko stolicu v obraz in jim tako dokazali, da biva še kaj drugega poleg njih zastarele pameti. A ni se treba nam vznemirjati, ker tudi naš socijalizem je že znatno dovolj podprt in tudi na vseučiliških stolicah ima svoje zastopnike.

Katoliški shod bo storil v tem oziru veliko dobroto dijaštvu, da bo pokazal v praktičnem programu tudi teoretično znanstveno podstavo krščanskega socializma. Pri večini našega dijaštva je namreč navada, da pozabi rabiti kritiko pri študiju. V gotovi meri je vsak akademik zmožen kritikovati profesorja. In to more storiti po principu »prostega znanstvenega raziskavanja« zlasti v strokah, ki so več ali manj spekulativne. Profesor mnogokrat predava le svoje subjektivne misli, ne pa objektivnih dejstev, zlasti se godi to naravno v kritiki. Tedaj mora imeti slušatelj pozorna ušesa in kritičen razum. Kako sodi včasih liberalen profesor o srednjeveškem pravu! Takoj se mu pozna, da ima svoje subjektivne nazore, ki se ne vjemajo z našimi; torej bomo preiskali ono stvar v drugih virih in se tako objektivno prepričali o resnici. — Naši dijaki imajo pa navado, preštudirati knjigo ali skripta svojega profesorja in ta knjiga in ta skripta vstvarijo v njih nazore o stvari, katerih se ne morejo več otresti. Tako se zdi mnogim, da je nemogoče še kaj temeljitejšega nego je n. pr. Philippovichovo narodno gospodarstvo. Nazvame se neke ošabnosti, ki mu ne da objektivno soditi n. pr. o stremljenju krščanstva v narodnem gospodarstvu. Liberalni profesorji se ogibljejo vsega, kar bi se utegnilo tolmačiti v zmislu pozitivnega verstva; vero, zlasti krščansko, to velesilo tisočletij, ignorujejo, kakor bi je ne bilo, kakor bi imela malo važnosti v socialnem življenju. Tako se tudi naši dijaki ne morejo prav vglobiti v velikanski pomen krščanstva na vse poljih. Razni neplodni izrodki starikavih liberalni možganov so jim večjega pomena nego živo, bujno, vesoljno ljudsko gibanje, katero provzročajo tisoč let stare a vedno nove, neizčrpne krščanske ideje.

vijo ne osmešil? Kakor je tudi že četrtošolcem znano, bil je Ravallac duševno bolan človek. Francoski kralj Henrik IV. bil je znan prijatelj jezuitov in je ukazal, da se njegovo srce pokoplje v cerkvi jezuitskega kolegija La Flèche. Ravallac pa je bil duševno bolan človek. (Weiss: Weltgeschichte. VIII., pag. 560.) Kako so torej jezuiti vzrok zločina Ravallacovega?

Clement, morilec Henrika III., bivši vojak, pozneje dominikanec, bil je istotako nor. (Weiss, I. c. pag. 4888.) Baltazar Gerardu pa so očitali, da je čarovnik (Weiss, I. c. pag. 461.) in vendar »Narod« tega ne veruje, pač pa veruje drugo neumnost, da so ga namreč podkupili španski jezuiti.

Postavimo še semkaj, kar piše o preganjanju jezuitov glede liberalizma »Slov. Narodu« zelo simpatični Henrik Heine (Vermischte Schriften, Hamburg 1854, zvezek I., pag. 107.): »Arme Väter von der Gesellschaft Jesu! Ihr seid der Popanz und der Sündenbock der liberalen Partei geworden. . . . Was mich betrifft, so konnte ich nie einstimmen in das Zetergeschrei meiner Genossen, die bei dem Namen Loyola immer in Wuth geriethen, wie Ochsen, denen man einen rothen Lappen vorhält!«

»Slov. Narod« naj se torej najprvo pouči o stvareh, o katerih piše. Sedaj se njegovi konfučnosti smejejo vsi ljudje, še korak naprej na tej poti, pa se mu bojo krave smejale!

Zato z veseljem pozdravljamo katoliški shod, ki bo v velikem obsegu, pod širokim obzorjem vlil krščansko idejo v bronast program, v globoke, tehtne resolucije, ki se tako skrbno in tako dolgo že izdelujejo. In to se laliko zagotovi, da bodo te resolucije v zvezi z resolucijami hrvatskega katoliškega shoda v Zagrebu še največjega pomena za hrvatsko-slovenski jug.

Kaj ima pričakovati dijaštvo od katoliškega shoda? Na to smo že zgoraj precej odgovorili, vendar se nam zdi umestno še posebej izpregovoriti o tej točki. Tu se gre za krščansko mislečo dijaštvo.

Ta del slovenskega dijaštva se je organizoval po iniciativi visoko čislane dr. Mahniča, očeta katoliške misli mej slov. dijaštvom, in po želji prvega kat. shoda. Hvaležni smo prvemu shodu, da se je pečal tudi z dijaštvom. Ondi je bila iniciativa, a dijaštvo je samozavestno vstvarilo svoj organizem. A pri vsem samostojnem delovanju bi človeku vpadel včasih pogum, bi se naveličal vednih psov in neosnovanih zabavljic in zlobnih obrekovanj, ako bi se ne mogel od časa do časa nasrkati krepkosti in poguma pri čislanih močeh-značajih, ki so že skusili veliko za svoje prepričanje, ki je naše prepričanje. Da, katoliški shod nam bo pomnožil veselje do dela, do trpljenja, do boja. Veselje do boja se nam bo pomnožil veselje do dela, do trpljenja, do boja. Veselje do boja se nam mora pomnožiti, kajti brez boja ni miru. Iti moramo preko vseh kimavcev in cigumigovcev, ki zamižijo in si zamašijo ušesa, ko poči top. Vsa znamenja kažejo, da ne smemo biti pasivni, ako nečemo končati. Aktivnost, aktivnost na vseh krajih!

Že na vseslovenski delavski slavnosti smo videli, na čigavi strani je ljudstvo. To bomo videli tudi na katoliškem shodu in morda še v večji meri. Vedno se trdi, da je treba študirati ljudsko šolo. Naj bi prišli na shod vsi tisti, ki hočejo v resnici ljudstvo poznati. Ljudstvo pozdravlja z navdušenjem misel o shodu in se ga bo gotovo v velikem številu vdeležilo. Pokrepilo nas bo, ko bomo videli, da stoji za našimi idejami ljudstvo, da nismo »osamljena strančica«, kakor je blagovolil nazvati nas ljubljanski župan.

Glavno pa je za nas, da se ozira v resolucijah tudi na akademiško dijaštvo. Treba je, da se zanimajo vsi katoliki slovenski za našo stvar. Pričakujemo, da se zavzame shod za naše težnje, da se praktično podpre naše stremljenje mej dijaštvom, kajti tudi mi tvorimo delec naroda.

Mej dijaštvom se tudi pričinja svetlikati. Simpatije do nas rastejo. Upamo, da bo katoliški shod marsikomu, ki ima sicer dobro voljo in srce, a ne vidi ali se pa boji videti, odprl oči. Prepričan kristijan si, dragi moj, a ti se bojiš to pokazati praktično, češ tam so pa v veliki večini, ne, prijatelj, dasi smo v dijaštvu do sedaj še v manjšini, a imamo veliko večino naroda za seboj. Katoliški shod naj ozdravi pogubne bojzani pomisljajve in naj pokaže, da je tudi premoč inteligentnosti na naši strani, ker še ni bilo slišati, da bi se slovenski liberalci te ali one vrste zbrali kdaj na shodu in razpravljali o narodno-gospodarskih in sploh socialnih zadevah našega naroda. Oni kriče in pojo in zabavljajo, naši ljudje pa delajo, in teh poslednjih se ti ni treba sramovati!

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. avgusta.

O sestanku državnega zbora piše v »N. Tir. Stimmen« neki stari centralist mej drugim to-le: Vedno čitam v listih, da namerava vlada sklicati državni zbor v septembru ali najpozneje začetkom oktobra. To je res, ako se do tedaj posreči urediti parlamentarne razmere in zagotoviti delavnost parlamenta. To je umevno samo ob sebi. Ako se pa to ne posreči, kar se mi zdi najverjetnejše, ali mora tedaj tudi biti sklican državni zbor samo radi tega, da se z vrsto škandalov zopet konstatuje nesposobnost za delo? Menim, da ne. Določbi paragrafa 10. osnovnega zakona, da se mora vsako leto sniti državni zbor, je že zadoščeno. Drjavni zbor se je letos že sošel; da ni mogel, oziroma da ni hotel delati, to je njegova stvar,

vlada ni ovirala delovanja. Ker je bil torej parlament že letos zbran, ga vladi ni potreba sklicati pred 1901. letom. In ga, menim, res ne skliče. Z zopetnim sestankom bi se le še povečala nasprotja in razni burni nastopi bi le še bolj otežkočili zaželeno spravo. Gospoda naj se le pomiri in spočije in v letu 1901 pojde, upam, gladkeje. — Mož ima seveda popolno prav, ako se vladi res ne posreči doseči sporazumljenja mej strankami, kajti le škoda za denar in čas, ki bi se potratil z brezplodnim »delovanjem« državnega zbora.

Jezikovne razmere na Moravskem. Pred porotnim sodiščem v Novem Jičinu na Moravskem se je vršila pred kratkim obravnava zaradi umora. Obtoženka je bila neka kmetica, ki ni znala niti besedice nemški; obravnava se je vršila seveda v jeziku češkem. Predsednik obravnave je bil dvorni svetnik Krayatsch, ki je znal tako slabo češki, da ni mogel obtoženki postaviti vprašanja in razumeti njenih odgovorov. Morali so torej poklicati tolmača; deloma so predsednika zastopali porotniki sami, ki so na najbolj važnih mestih obravnave obtoženki stavljali celo vrsto vprašanj. Obravnava je vzbudila v celej okolici živo zanimanje; sodnijska sobana je bila polna občinstva. Moremo si torej misliti, kako presenečenje je provzročilo dejstvo, da najvišji zastopnik pravice ni mogel razumeti obtoženke in prič, ko se je šlo za smrtno obsodbo. Ta slučaj jasno osvetljuje jezikovne razmere na Moravskem, kjer je tri četrtine Čehov in, kakor je jeden nemških voditeljev, d'Elvert, sam priznal, 90 odst. uradnikov nemške narodnosti pri sodnijskih, političnih in davčnih uradih. Predsednik najvišjega sodišča v Brnu je Nemec, njegov namestnik tudi Nemec; predsedniki vseh petih okrajnih sodnij na Moravskem so sami Nemci. Izmed sodnijskih uradnikov na Moravskem v 6. službeni vrsti je 6 Nemcev in samo 2 Čeha; v 7. službeni vrsti: 109 Nemcev in 54 Čehov; v tako zvanih čisto nemških okrajih so jezikovne razmere še žalostnejše.

Poslanec dr. Herold o delavnosti prejšnje večine. Imenovani češki poslanec biva sedaj v Parizu na svetovni razstavi in pri tej priliki ga je posetil neki francoski časnikar, da ga pouči o avstrijskih razmerah. O prejšnji večini se je poslanec dr. Herold baje tako-le izjavil: Nekdanja državnozborna večina je v obliki in organizaciji, v kakoršni je obstajala, težko znova mogoča. Njeno delovanje je bilo popolno negativno. Njena akcija se je omejila samo na to, da je podpirala vlado, ki pa pri nas ni parlamentarna vlada, jo varovala pred porazi in odobraval njene projekte. S tem omejenim delokrogom večina ni mogla storiti nič koristnega in je bila torej tudi parlamentarno brez vse moči. Uresničiti ni mogla svojega programa, niti preprečiti ne nemške, ne češke obstrukcije. Desnica s tako preteklostjo ne more računati na oživiljenje. Kljub temu pa obnovev desnice ni docela nemogoča, toda le na podlagi velikega, pozitivnega akcijskega programa, na katerega čelu bi se morala blestiti poleg zahteve po rešitvi jezika. vprašanja v smislu polne jednakoopravnosti tudi zahteva po spremembi ustave. — Obsodba desnice je sicer precej ostra, a ne nezaslužena.

Jezikovni naredbi se v veljavi? Moravski Nemci, kar jih je strogo prusaške barve, so neki popolno prepričani da sta še v veljavi jezikovni naredbi za Česko in Moravsko. Povod temu jim je dala, tako poročajo njih organi, pritožba poslanca d'Elverta, da prasko deželno nadsodišče še vedno nemški dopisuje z moravskim deželnim nadsodiščem in deželnim sodiščem. Opozorjen po tej pritožbi je predsednik praškega nadsodišča izdal na vsa sodišča na Češkem odlok, v katerem jim zabičuje, naj se pri dopisovanju z moravskimi sodišči poslužujejo jedino le nemškega jezika. — Nemški listi z veliko ogorčenostjo povprašujejo, kako more priti do tega, da so potrebni taki odloki, ako res nista več v veljavi jezikovni naredbi. Ob jednom so pa po tem odloku tudi zvedeli, da se i na Češkem ne ravnaajo tako, kakor je bilo določeno pred uvedbo jezikovnih naredeb. Pripravljenega je torej zopet dovolj gradiva za bodoče parlamentarno zasedanje.

Vatikan in Kvirinál. Povodom umora italijanskega kralja Umberta, ki je nepreviden ostavil ta svet, je sveti oče podal opetovano dokaz, da hrepeni po končeni spravi in da je voljan pozabiti osebno mu prizadete krivice, ako italijanska vlada zapusti dosedanje cerkvi sovražno pot. Drugi dan po umoru na vse zgodaj je ukazal brzojavno izraziti sožalje, brala se je takoj sv. maša za umrlega kralja, objednem je pa naročil papež kardinalu Ferrari, onemu, ki so mu ital. oblastva, posebno pa vojaški diktator Dava-Beccaris, provzročili nebroj krivic, naj osebno izrazi kraljici vdovi sožalje sv. očeta. Zaman pa je iskati jednake izpremembe pri vodivnih krogih v Kvirinálu, ki z največjo paznostjo zasledujejo vsak korak Vatikana, da se ne bi doseglo kako zblizanje. In ravno vsled tega se s te strani s toliko silo dela na to, da bi bil umrli kralj pokopan v Panteonu ob strani onega očeta, ki je storil katoliški cerkvi toliko krivic. Za ta slučaj izostane seveda popolna soudeležba od strani Vatikana.

Ruski listi o trozvezi. Povodom umora italijanskega kralja piše ruski list »Svet« obširno o trodržavni zvezi, kateri je bil umrli kralj Umberto vedno zvesto naklonjen, bržkone vsled tega, ker je vedel, da zagotavlja trozveza Italiji največ koristij. Toda s smrtjo kralja Umberta se razmere bržkone znatno spremenile. Mladi kralj Emanuel bo sicer spoštoval obstoječe pogodbe z Avstrijo in Nemčijo, toda do trozveze kot take ne bo gojil toliko simpatij kot njegov prednik. Rodbinske razmere ga vežejo s slovensko Črnogoro ter mu bodo ogrenile zvezo z Nemčijo. Razpad obstoječe trozveze torej ni nemogoč, vsled česar se pa znatno spremeni razmerje mej evropskimi državami. Zbog tega moremo pripisovati Umbertovi smrti veliko politično važnost in sicer ne samo za Italijo.

Napad na perzijskega šaha Musaffer-Eddina je provzročil v vseh krogih velik strah, tem bolj, ker je tako naglo sledil umoru italijanskega kralja Umberta. Mnogo bolj kot drugi so pa zbog napada presenečeni Francozi sami, ker dobro vedo, koliko škode jim provzroča tak dogodek v letošnjem letu svetovne razstave. Kronane glav bodo tekom letošnjega leta obiskali tako svetovno razstavo, so sejane zelo radko. Ruskega carja, toliko zaželjenega zaveznika, menda ne bo, in ko bi jih švedski kralj ne bil rešil iz zadrege, bi bil knez državnice Monaco jedini zastopnik zunanjih vladarjev evropskih. Perzijski šah kot eksotični suveren je bil Francozom torej dvakrat ljub in drag. Povsem umevno je tedaj, da skuša oficijelna Francija čim najbolj potlačiti usodni dogodek pred palačo suverenov v Avenue Malakoff in da je oficijelna »Agence Havas« objavila samo nastopno poročilo: »V trenutku, ko je perzijski šah na vozu ostavil Palais des Souverains, vrgel se je neki kot delavec v pristanu oblečen človek z dvignjeno palico proti vozu in zakričal: Živelci otroci ljudstva! Človeka so prijeli. Pri njem so našli samokres; zdi se vendar, da ni nameraval napada. Gre tu marveč za navaden, brezpomemben dogodek!« O tem »brezpomembnem« dogodku smo že včeraj sporočili na tem mestu in torej čitatelji vedo, koliko je objektivnosti na tem poročilu. Res je ravno ta »Agence Havas« pozneje spopolnila svoje prvotno poročilo ter povedala, da je okolu 30letni napadovalec dva- ali trikrat s samokresom pomeril na šaha, a to se je zgodilo še le potem, ko so drugi pariški listi objavili obširno poročilo. Sedanji perzijski šah je bil rojen leta 1853 v Teheranu in je torej sedaj v 48. letu. Prestol je zasedel dne 1. maja 1896, isti dan, ko je neki pristaš sekte Babijev v Abdul-Assimu ustrelil njegovega očeta Nassr-Eddina. Pred dvema mesecema je nastopil potovanje po Evropi ter je pred nekaj dnevi preko Petrograda došel v Pariz. Predvčeranjim v trenutku smrtne nevarnosti se je gotovo spomnil umora svojega očeta.

O položaju v Transvalu objavljajo sami angleški listi zelo nepovoljna poročila. Neki angleški potovalec po Afriki pripoveduje, da je vsa dosedanja angleška operacija popolno nezadostna in zaman. Krüger in

Botha se bota sicer udala, ko se Angležem po dolgem trudu posređi polastiti se dela- goaške železnice in Lydenburga. Dotlej bo seveda preteklo še več mesecev. Vojska bo tedaj formalno končana. Toda znova se bo pričelo z malo vojsko. 2000 Burov zadostuje, da se več let lahko ustavljajo 50.000 Angležem. Z orožjem in strelivom bodo vedno zadostno preskrbljeni, nezadovoljni burski narod jih bo pa podpiral z živežem. Angleška armada bo morala biti vedno na straži, ker sicer se kaj lahko zgodi, da vsak hip lahko pade Pretorija. Sovraštvo napram Angležem bo živelo v Burih še v četrtem rodu in sodi se, da noben Bur resno ne misli na nevtrarno obljubo, ki jo je moral oddati angleškim nasilnikom.

Knjige in časopisi.

»Dom in Svet«. Vsebina 15. zvezka je sledeča: O lepoti. Spisal dr. Fr. L. (Dalje.) — Berač. Zložil E. — Takšni so! Povest. Spisal dr. Fr. D. (Konec.) — O ta testament! Novela. Spisal Podgoričan. (Dalje.) — Kam sedaj? Spisal Ivo Trošt. (Konec.) — Socijalni pomenki. Piše dr. Ivan Evang. Krek. (Dalje.) — Književnost. Slovenska književnost: Jakob Ruda. Misterij žene. — Časopis. — Razne stvari. — Na platnicah: Drugi slovenski katoliški shod. Slomšekova stoletnica. — Slike: Avstrijski paviljon na pariški razstavi. — V slovenski cerkvi sv. Janeza Krstnika v Biwabiku (Minn.) v Ameriki. — Janez Gutenberg. — Nadvojvoda Franc Ferdinand in kneginja S. Hohenberg (grofica Chotek). — Gutenbergova prva tiskarna. — Streljanje zoper točo. — »Dom in Svet« stane za celo leto 8 K 40 h, pol leta 4 K 20 h, četrt leta 2 K 10 h, za dijake na leto 6 K 80. Za Ameriko na leto 2 dolarja, za Italijo 10 lir, za Nemčijo 8 mark.

»Zora«, glasilo slovenskega katoliškega dijaštva. Letnik VI. 4. in 5. zvezek. Zanimiva vsebina teh dveh zvezkov je naslednja: J. Š.: Drugi slovenski katoliški shod in dijaštvo. — J. G.: Nekaj o človeku in človeški svobodi. — Bogdan Kazak: Nekaj o ženskem vprašanju. — J. M. Svoboda: Dve študentki. — L. A.: Difficile est satiram non scribere etc. — F. D.: Jožef Hyrtl. — Bajda Kazak: Pomenljiva petdesetletnica. — J. H.: Petstoletnica vseučilišča v Krakovu. — A. V.: O potrebi očitnih katolikov med našim dijaštvom. — Fosforič: Za počitnice. — Glasnik. — »Zora« izhaja petkrat na leto in stane 2 K, za dijake 1-20 K. — Urednik: Anton Vadnal, stud. phil., Dunaj, IX., Porzellangasse 30. — Upravnik: Bogumil Remec, stud. phil., Dunaj, XVIII., Theresieng. 38.

Dopisi.

Iz Idrije, 1. avgusta. Zadnji »Rudeči prapor« je objavil precej dolg dopis iz Idrije. Dopisnik večinoma laže in zabavlja, ker ne trobimo v njegov rog in ne nosimo svojih vinarjev v židovske blagajne. Dopisnik govori o dveh rudarskih shodih, na katerih so zahtevali povišanje stalnih plač.

Na prvem shodu lansko leto so rudečkarji stavili tako pretirane zahteve, da nismo pričakovali nobenega uspeha. Zahtevali so za kopače kar za 136 odst. višje plače, za podkopače 124 odst., za voznike 112 odst. itd. Krščanski socijalisti smo ugovarjali in predlagali, naj se kopačem in voznikom delavska plača zviša za 60 odst. in primerno tudi zastavljavcem. Seveda naši predlogi niso obveljali. Ker pa rudečkarji niso ničesar dosegli s svojimi zahtevami, sedaj pa nam očitajo, da smo mi krivi.

Minoli mesec se je vršil drugi shod. Dopisnik trdi, da se je shoda udeležilo do 1000 oseb. Najbrže so šteli tudi klobuke. In kaj so ukrenili? Zahtevali so, da naj se plača zviša le za 40 odstot. Ali je to doslednost?

Naš zastopnik, o čemer pa dopisnik molči, je zopet zahteval za 60 odst. višjo plačo. Mi le želimo, da bi naše zahteve tudi prodrle. Rudečkarji vedno govorijo o ravnopravnosti. Dobro, toda izvršujte jo tudi v dejanju. To pa se ne godi pri bolniški blagajni. Eni dobivajo po 10, 12, 14 kron podpore, drugi pa po 4 in 6. Ali je to pravično? Polagoma se bodo že oči odprle delavcem. Kdor ni v mokraškem taboru, ta ne najde milosti, zá-nj veljajo razni izgovori, da ima bogate sorodnike, hišo itd. Za svoje »tovariše« pa nimate takih pomislekov.

Ko bi soc. demokratje dobili krmilo v roke, potem bi bili delavci na slabšem, nego sužnji v Afriki. Znano je sploh, da mnogi njihovi voditelji le postopajo in hočejo prijetno živeti o delavskih žuljih.

Krščanski socijalisti.

Iz krškega okraja, 1. avgusta. Letno poročilo deške meščanske šole v Krškem ima, kakor ste že omenili, raznovrstno vsebino. Šolske vesti povedo, da so na meščanski šoli poleg kateheta podučevali štirje učitelji. Učencev je bilo koncem leta 70, med njimi 17 odličnjakov. Prav lepo izpričevalo daje poročilo pokojnemu župnemu upravitelju in katehetu g. Iv. Knavsu. Dolgih 32 let je bil krški dušni pastir in veroučitelj na meščanski in ljudski šoli. Zadnjih let je imel na teden 14urnih ur in v vseh 32 letih ni zamudil ene učne ure. Kadar je bilo potrebno, je rad nadomeščal svoje tovariše učitelje, vodil je nekaj celotnih telovadb. Poročilo pravi dalje, da je bila nemala Knavsova zasluga, da je pokojni Hočevnar v Krškem ustanovil meščansko šolo. Delal je na to, da je Krško postalo samostalna župnija; bil je marljiv predsednik kmet. podružnice in načelnik okrajni posojilnice. Kaj nenavadnega je bilo, kako so se otroci čutili navezane na njega, ne samo šolski, tudi mali nedorasli. Kadar je šel po mestnem trgu, hiteli so otroci od vseh strani in se gnjetli okoli njega. Imel je pa za vsakega prijazno besedo in roko mu položivši na glavo, je navadno rekel: Da, to je moj Tonček, ti si moja Anica, in otroci so veseli poskakali od njega. Pač so o njem veljale besede Kristusove, trdi poročilo: »Pustite male k meni priti«. Pokojni Knavs je bil več v stavbarstvu, dokaz prelepa župna cerkev in podružnica sv. Rozalije. Krško pokopališče, delo Knavsovo, je gotovo eno najlepših na Kranjskem. Značaja je bil mirnega, ljubeznivega, pa silno previden. V prejšnjih letih je rad zahajal v družbo in povsod je bil dobro došel. Zadnja leta se je raje držal doma, ker mu ni prijala družba političnih nasprotnikov. Bil je mestni odbornik ves čas svojega bivanja v Krškem. Pri zadnji volitvi meseca januarja so ga izbacili iz odbora, dasi so se nekateri potegovali zanj; izbacili so ga, ker je bil duhovnik, in dasi duhovnik, bil je vendarle vsestranski dobrotnik svoje župnije.

Iz Zagreba, 28. julija. (Josip Torbar †). Ko je »Slovenec« v 135 in 136 šte. od 15. in 16. junija priobčil življenjepis Josipa Torbarja v spomin njegove petdesetletnice duhovništva, se ga je bila že lotila neozdravljiva bolezen na srcu in smrt ga je vzela Hrvatoma že 26. julija, a 28. smo ga izročili materi zemlji. Kdo in kaj je bil Josip Torbar Hrvatoma, se je pokazalo ob času njegove smrti in pogreba. Brez razlike in ne glede na politično strankarstvo so morali priznati vsi Hrvati, da je bil uzoren duhoven, uzoren domoljub in znamenit učenjak, četudi je bil sicer najskromnejši človek v vsakdanjem življenju. Čvrst in neupogljnjen značaj je ostal od mladih svojih let do svoje smrti. Narodne zastave, katere se je bil oklenil za Gaja in Jelačića, ni nikdar izpustil izpred oči ter se je je držal tudi pod vodstvom škofa Strossmayera. V političnih nazorih si je ostal dosleden do zadnjega izdihljaja, ter je umrl čvrsto prepričan, da se bodo Hrvatoma izpolnile njihove nade o celoskupnosti, kajti pravični Bog bode gotovo nagradil narod za njegova velika trpljenja, ki jih je pretrpel, ko je branil sebe in druge kot predzidje krščanstva turškega barbarstva. A ta mož je dal svojemu narodu tudi krasen vzgled, kako se v borbi ne sme izgubiti pogum, četudi se mora za svoja načela trpeti. Saj so bili tudi njega odstranili iz službe njegovi protivniki, ki niso imeli pravega srca za narod. In vendar je Torbar zmagal, četudi se ni uklonil tem mogočnejšem. Dobil je zopet službo, katero je vestno opravljal, a bil povzdignjen celo do največjega odlikovanja, ki ga more dobiti učenjak, da je bil izvoljen za predsednika jugoslovanske akademije. S tem so domoljubni Hrvati pokazali, kako znajo ceniti in spoštovati zasluge značajnih in nesebičnih mož. To pa je bilo tudi edino zunanje odlikovanje, katero je dobil in sprejel Torbar, kar najlepše osvetljuje njegov značaj. Mesto lepo donečih naslovov in sijajnih redov, ga je spremljevala ljubezen in spoštovanje hrvatskega naroda do groba, ter se mu bode

ohranil časten spomin, dokler bode hrvatskega naroda.

Kakor je bil skromen, si gotovo ni želel tako sijajnega pogreba, kakoršnega je imel. Bil je zastopan ves hrvatski narod od priprostega kmeta iz okolice pokojnega do grofovskih rodovin. Meščani, uradniki, duhovniki, dijaki, vsi brez razlike so se zbrali okoli njegove krste, da ga spremijo k poslednjemu počitku. Zastopana je bila deželna vlada po vseh treh predstojnikih, vseučilišče in profesorski zbor vseh srednjih šol, mestno zastopstvo z županom, akademija po svojih članih, pisateljsko društvo, Matica hrvatska, Jeronimsko društvo, Matica dalmatinska in Matica slovenska, gospodarsko društvo ter srpska akademija iz Belgrada. Sprevod je odil opat dr. Suk z veliko asistencijo, a vsako društvo »Kolo« mu je odpelo za slovo gniljivo žalostinko. Posebno lepo je bilo videti do 200 slovenskih in hrvatskih abiturientov, ki so vsi prisostvovali pogrebu ter izkazali čast tako odličnemu učitelju in ravnatelju, kakor je bil pokojnik. Na grobu je izpregovoril prvi prof. Brusina v ime akademije ter v kratkih potezah omenil glavnih zaslug pokojnika za prirodne znanosti in posebej še za akademijo jugoslovanske. V ime neodvisne hrvatske stranke, katerej je pokojnik po svojem mišljenju in delovanju pripadal, pa je izpregovoril krasno slovo prezaslužnemu možu, uzor duhovniku, uzor domoljubu in uzor učenjaku profesor Pasarić. Služil je, pravi govornik, najprej Bogu, potem domovini in znanosti. Vera mu je bila potokaz pri njegovih znanstvenih izučevanjih in v vseh svojih razpravah in govorih ni našel nikdar pojavov, po katerih bi se dalo soditi ali trditi, da je vera protivna znanosti. Kot tak veren učenjak je pa tudi ohranil ljubezen do svojega naroda, ter se boril za njegove pravice z vso odločnostjo in brez strahu ne samo na znanstvenem nego tudi na političnem polju. Njegov čvrst značaj, njegov bistri um in njegova neumorna delavnost je storila neizmerno mnogo za narod. Od ljubezni do Boga je izvajal pokojnik ljubezen do domovine Hrvatske, a goječ znanost je bil uverjen, da služi Bogu in veri. Čvrsto je veroval v oni zlati rek: Bog je začetek vsake modrosti, vrhunec vsake znanosti.

Slava, slava, slava! je zadonela po širnem mrtvaškem polju milemu pokojniku, a ko smo se vračali v mesto, smo razmišljali, kako bi hrvatski narod mogel imeti tudi lepšo sedanost, ko bi imel več tako značajnih mož, kakor je bil pokojni Torbar.

Tedenski koledar.

Nedelja, 5. avgusta: 9 pobinkošt.: Marija Dev. Snežnica, evang.: Jezus joka nad Jeruzalemom. Luk. 19. — Ponedeljek, 6. avgusta: Spremenjenje Gospodovo na gori. — Torek, 7. avgusta: Kajetan sp., Donat šk. — Sreda, 8. avgusta: Ciriak m., Afra d. m. — Četrtek, 9. avgusta: Roman m. — Petek, 10. avgusta: Lovrenc m. — Sobota, 11. avgusta: Krištof m. — Solnce izide 10. avgusta ob 4. uri 59 min., zaide pa ob 7. uri 12 m. — Lunin spremen: Ščip 10. avgusta ob 10. uri 28 min. zvečer. — Musica sacra v nedeljo, 5. avgusta: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Cecilijino mašo in graduale zl. Anton Foerster, ofertorium Utto Kornmüller. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Mašo »Tota pulchra es Maria« v F-dur zl. P. A. Hribar, graduale »Benedicta et venerabilis« M. Brosig, ofertorij »Ave Maria« M. Brosig.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. avgusta.

Slomšekova slavnost. Ljubljanskim udeležnikom naznanjamo, da odhaja iz Ljubljane sekundarni vlak zjutraj ob 5. uri 22 minut. Slovenska društva in rodoljubi, ki se slavnosti ne morejo udeležiti, naj se brzojavno izrazijo za slovensko edinstvo po Slomškovem geslu. Naslov je: Slomškov odbor, Ponikva.

Osebnosti. Po poročilih iz Londona je poveljnik avstrijskega vojaškega oddelka v Pekinu fregatni kapitan pl. Thoman n, padel v boju z vstaši. Pokojnik je bil 45 let star, rojen v Trstu. Njegov brat je okr. glavar v Kočevju. — Dne 18. t. m. se v škofijski kapeli v Gorici poroči baro-

nesa Codelli-Fahnenfeld z baronom Antonom Codelli. — Včeraj popoldne je v Ljubljani po daljši bolezni umrl pasar in hišni posestnik Valentin Zadnikar, star 47 let. — Konceptnim praktikantom pri politični oblasti na Kranjskem je imenovan pravnik Fran Vončina.

Kaltenegger pojde? Z Dunaja nam je došla danes senzačna vest, da pojde kranjski okr. glavar Oskar vitez pl. Kaltenegger, a ne v pokoj, marveč postane naslednik vpok. dež. šol. svetnika Josipa Merka. Ako se uresniči ta vest, prete črni oblaki slov. šolstvu na Kranjskem.

Duhovnim svetnikom je bil imenovan zlatomašnik veleč. gosp. Jurij Sore, župnik na Krki.

»Slovenski Narod« in anarhizem. Vsak količjak misleč človek se je moral zadnje dni zgroziti, ko je v »Narodu« bral, da taji organizovano zvezo anarhistov, ki imajo namen, s strupom, z dinamitom, z bodali in revolverji spraviti s pota vladarje in njih opore. Ravno tisti »Narod« je pa s hudobnostjo, katere nima noben židovski niti socijalno-demokratski list, vrge v slovenski svet grozovito laž, da katoliški duhovniki uče umor. Torej katoliška cerkev je morilka, ne pa oni zavrženi, vsega človeškega čuta oropani ljudje, ki so si organizovali celo vrsto morilcev! Ali ni tako pisanje slabše, nego anarhistični atentati? Povejmo naravnost: Glavne opore tega brezozirnega lista so možje, ki hočejo veljati za voditelje in iščejo časti povsodi, kjer je upajo dobiti od zaslepljenih ljudij! Ali ne bo tako pisarenje med slovenskim ljudstvom vzbudilo najnevarnejšo zmoto in zamorilo vsako poštenost? Hudobija in anarhizem se izgovarja, katoliška cerkev se blati na najostudnejši način! Če gre tako dalje, prišlo bo do onih strašnih razmer, pred katerimi je naš dični Slomšek tako vneto svaril Slovence. Krščansko ljudstvo in vi izobraženci, ali trpite tako pisavo in jo podpirate?

Slomšekova slavnost in slovensko časopisje. »Slovenski Gospodar« je včeraj izšel v slavnostni obliki. Na prvem mestu prinaša lepo pesem na čast Slomšku. Tudi »Domovina« je izšla v slavnostni obliki ter piše mej drugim: »Daj Bog, da bi z njim odmeval tudi pristni Slomškov duh; tisti blaženi duh, ki hrepeni samo po slavi, časti, časnih in večnih srečih slovenskega naroda! To je tisti duh, ki razširja in vresničuje pravo slovensko geslo, ki se tako mogočno glasi: »Vse za vero, dom, cesarja«. Čujmo, uvažujmo in izpolnimo zlate Slomškoves besede: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do vzveličavne narodne omike!« »Slovenski List« navdušeno vsklika: »Slava Antonu Martinu Slomšku. Njegov program je naš program«.

Slomšekova svečanost? Iz Rajhenburga se nam piše: Po časopisih smo zvedeli, da se namera ob enem s svečanostjo na Ponikvi prirediti Slomšekova svečanost tudi v Rajhenburgu. Tukaj je ta svečanost vsem neznana, nihče se ni na njo pripravljaj, vrnila se nam je od zunaj. Ta psevdosvečanost brez vsake priprave in obvestila je povsem nevredna tako velikega moža, kakor je bil Slomšek, in na ta dan ovira udeležbo na Ponikvi. Na tej svečanosti se bo prodajalo po dražbi časopisje neke privatne osebe, ne društveno. Torej gostje, ne v Rajhenburg, ampak na Ponikvo! v Rajhenburg pa meseca septembra!

Duhovne vaje za gg. učitelje bodo 21., 22. in 23. avgusta v semenišču; začetni govor bo 20. avgusta zvečer, sklepni govor in skupno sv. obhajilo pa 24. avgusta zjutraj. Kdor se jih hoče udeležiti, naj naznani svoje ime semeniškem vodstvu v Ljubljani vsaj do 15. avgusta. — Duhovne vaje za gspdč. učiteljice bodo 3., 4. in 5. septembra v uršulinskem samostanu v Ljubljani; začetni govor bo 2. septembra zvečer, sklepni govor in skupno sv. obhajilo pa 6. septembra zjutraj. Gdč. učiteljice, ki se jih hočejo udeležiti, naj to sporoče predstojništvu uršulinskega samostana do 1. septembra.

Isterski deželni zbor. Tržaški listi poročajo, da je vlada predsedništvu dežel.

zbora istrskega predložila načrt zakona za premeščanje dež. zbora in dež. uradov v Pulj in drugi načrt, da se v Dolini ustanovi okr. sodišče.

Sožalje v Trstu. Povsem umevno je, ako italijanski podaniki, živeči v Trstu, izražajo svoje odkrito sožalje ob grozni smrti italijanskega kralja. To je naravno in pravo. A kar počenjajo nekateri domači krogi v italijanskem taboru, to pa je že naravnost brez taktno. Tako mestni organi silijo ljudstvo, da izraža žalost. Tržni komisar n. pr. je ukazal vsem prodajalkam, da morajo svoje klopi pogrniti s črnimi odejami. Po gostilnah, ljudskih kuhinjah in celo po za sebnih hišah se dogaja tak terorizem. Znanemu gostilničarju Vodopivcu so kar sami brez njegovega dovoljenja po noči obesili na svetilko črno pregrinjalo z belima križema. To so že tendenciozni pojavi sožalja.

Boj tržaških Slovencev proti laškemu nasilju postaja že neznosen. Sedaj se tržaški magistrat pogaja z lastnico slovenskega otroškega vrta v Rocolu. Obljubil je toliko ceno, da Slovencem ni mogoče z njim tekmovali. Ob enem se Lah pogajajo tudi za vrt tik šole sv. Cirila in Metoda, da bi Slovenci ne mogli nikjer napraviti svoje veselice. Ali bi ne bilo nujno treba, da se vsi Slovenci združijo proti toliki zlobi naših nasprotnikov.

Vojaške vaje. Dne 14. t. m. pride v Ljubljano 12. brigada iz Celovca, in sicer 17. pešpolk, 8., 9. in 20. lovski bataljon, 8. topničarski polk in 4. eskadron 6. huzarskega polka. Brigada 16. t. m. odpotuje proti Turjaku. Dne 15. t. m. pride v Ljubljano 5. domobranski polk iz Trata.

Utonila je v torek v Krki pri Žužemberku sedemletna Josipina Grimšič.

Ljubljanske novice. Aretovani goljuf. Jožef Kostelic, rudokop star 26 let in doma iz Račne, je napravil v Kočevju več goljufij in preskrbel si je potne izkaze ter jo odkuril iz Kočevja. Brzjavili so iz Kočevja za Kostelicev in tako je revež imel smolo, da ga je že na ljubljanskem kolodvoru sprejel stražnik ter ga odvedel v zapor. — Ogenj v dimniku nastal je sinoči v Vegovih ulicah pri Jožefu Kušarju. Kuharica je zakurila za likanje velik ogenj in pri tem je začelo goreti v dimniku. Ogenj so domači sami pogasili. — Zgubila je Franciška Rus denarnico s 50 kronami.

Nov vodovod. Z Blok se nam piše: Dne 28. julija se je v vasi Metulje v bloški občini vršil ogled novega vodovoda. Mnogo let smo prosili za to prekoristno napravo, ker smo morali skoraj skozi celo leto večinoma vso potrebno vodo dovazati iz pol ure oddaljene Nove vasi. Trpelo je ljudstvo, mučila se je živina. A danes, ko imamo vodo vod, smo pozabili vse one težave. Da pa je naša 19 številka broječa vas Metulje dobila prepotrebni vodovod, zahvaliti moramo vse faktorje, ki so pripomogli s trudom in prispevki. Zahvalimo se našemu g. deželnemu poslancu Fr. Modicu, ki se je mnogo trudil, da je pospešil to napravo. Zahvalimo se županstvu na Blokah, sl. dež. odboru in vis. dež. zboru. Izjaviti pa moramo, da sta tudi g. Lončarič in g. Ahčin dobro izvršila vodovodna dela, ki so izvršno urejena tudi za slučaj ognja.

Orgljarska šola v Celju je dne 30. julija zaključila prvo šolsko leto. Tega dne se je vršil usposobljenostni izpit za orgljarsko službo. Udeležili so se ga 3 gojenci, jeden je završil z odliko, drugi povojno, a tretji dela iz jednega predmeta ponavljalni izpit čez dva meseca. Šola je imela 4 učne moči pod vodstvom g. Bervarja in 18 učencev. Dobila je popolnoma nove orglje s 7 izpremenami in pride prihodnje leto v svojo lastno hišo na Bregu. Doslej je bila nastanjena v okoliški občinski hiši. To je vse plod truda g. vodje Bervarja. Učni program ima šola kakor ljubljanska, le da ima tudi cerkveno latinščino za obligatni predmet. — Pokrovitelj šole, katera je od namestništva koncesionirana, mil. gospod knezoškof so poslali k izpitu vč. g. prelata Hribovškega. Udeležil se ga je tudi nadzornik mil. g. opat Ogradi ter več godbenih veščakov, kateri so se ču dili vrlim uspehom posebno znanju učencev iz latinščine. Prepotrebneemu zavodu, kateri je jedini svoje vrste na Štajerskem, želimo

v bodoče najlepših uspehov, da se povzdigne posebno na Spodnjem Stajerju zanemarjena cerkvena glasba.

Podražen premog. Ljubljanski trgovci s premogom so počenši z današnjim dnem zvišali ceno premoga za 2 vin. pri 50 kg.

V Konjicah je strela udarila v hlev I. Wallanda. V hlevu je bilo nad 40 glav živine, katero so rešili, dočim je hlev pogorel.

V Loreto. Prejeli smo nastopno vabilo: Zbralo se nas je nekaj oseb, da pojedemo na božjo pot v Loreto. Iz Ljubljane se odpeljemo 2. septembra zvečer ob 7. uri 45 min. po južni železnici na Roko, kjer obiščemo svetišče na Trsatu. Drugi dan ob 7. uri zjutraj se odpeljemo na parobrodu v Ankono, kamor pridemo zvečer ob 5. uri. Iz Ankone do Loreta so tri postaje. Vrnemo se v Ljubljano 5. sept. zvečer. Vožnja iz Ljubljane do Reke za II. razred 12 K 98 h, za III. razred 8 K 66 h. Z Reke do Ankone in nazaj na parobrodu za I. razred 24 K, za III. razred 12 K. Kdor se hoče pridružiti, pride naj 2. septembra zvečer na kolodvor v Ljubljani.

Letina v Dalmaciji in domače vino. Z Visa se poroča, da obeta dobra vinska letina. Žal, da ljudje še lanskega vina niso prodali, ker ni kupca. Temu ni kriva samo vinska klavzula, nego tudi mnogi trgovci, ki iz Italije naročajo vino, mešajo z domačim najslabšim in ga prodajajo kot pristno domače vino. Domači vinorejci pa svojega vina niti po 9 gl. hl. ne morejo prodati.

Medveda je minuli mesec na Velebitu ubil s sekuro Pavel Došen, kmet iz Divosela. Pomagal mu je stričnik, sicer bi se mu bila huda godila.

O umoru laškega kralja se še poroča, da se je letos anarhistom že dvakrat ponesrečil napad na kralja. Več anarhistov je dobilo nalog, umoriti kralja. Nameravali so ga umoriti že v Neaplju in potem v Rimu, a čakrat se je načrt ponesrečil. V Monzi so anarhisti zastražili vse izhode telovadnice, tako da bi kralj ne mogel uiti. V Pratu so aretovali Brescijevega brata čevljarja in še sedem drugih anarhistov. V Rimu se nadaljujejo aretovanja. Včeraj je bilo ondi aretovanih zopet devet anarhistov, v Milanu je včeraj neki bančni ravatelj ovadil, da se pripravlja nova anarhiška zarota, ter je bilo sedem oseb aretovanih. V stanovanju znanega milanskega anarhista Karla Colomba sta bila aretovana tudi socialna demokrata Zarattero in Baldini. Pri Bologni so aretovali neko 17letno dekle, ki je bila Brescijeva znanka. Oblasti iščejo anarhista Fabrisa, od katerega so v Bresciji jemali žepu dobili neko pismo. V Parizu je nenadoma umrl najboljši poznavatelj anarhistov in njihovega rovanja, policijski komisar Andree. Mnogo laških delavcev v Bielu v Švici je pri naznanilu o umoru laškega kralja zapustilo delo in priredilo po mestu spreved s harmoniko in petjem. Umorjeni kralj bode položen k večnemu počitku v rimskem Panteonu. Brescija so včeraj prepeljali v milanske zapre. Žena Brescijeva je zapustila Hoboken, a je prej zažgala vse listine svojega moža. Ko je Bresci odšel iz Amerike, dejal je ženi, da gre po dedščino v Italijo. Včeraj se je kraljica Margerita sešla s svojim sinom, novim kraljem. Pala mu je okolu vratu in se bridko jokala. »Moj sin, moj ljubi sin!« šepetala je mej solzami. Na to sta se kraljica-vdova in nje sin podala k mrtvemu kralju. Kraljica Margerita je padla preko mrtvega Umbertovega trupla ter mu poljubovala čelo. Značilno za priljubljenost kraljevo mej ljudstvom je dejstvo, da mej njegovim vladanjem ni bil nihče obsojen radi razaljenja veličanstva. — Danes so prišla zopet razna poročila. Tako je morilec Bresci izjavil: »Videli bodete, da me bodo osvobodili moji drugovi. Sedaj naj se trese ruski car.« Tudi iz Pattersona prihajajo anarhiške grožnje, da je dogovorjen napad na ruskega carja. Obravnava proti Bresciji se bode vršila septembra meseca. Kraljevo truplo prepeljejo v Rim. V torek bode mrtvi kralj že v Rimu. Nemškega cesarja bode pri pogrebu zastopal princ Al-

brecht pruski. V občinskem svetu v Kataniji je prišlo mej večino občinskega zastopa in socialnodemokratskimi zastopniki do burnih nastopov, ker so socialni demokratje bili proti odpošiljati sožalne brzjavke. Prišlo je do pretepa. Občinstvo je udrlo v dvorano in pometalo socialnodemokratske zastopnike na cesto.

Napad na perzijskega šaha. Ime napadalca je sedaj znano. Ime mu je Francois Salson in je rojen l. 1876 v Montlauru. Obsojen je bil že l. 1894 radi anarhiške propagande na tri mesece ječe, leta 1899 pa radi poskušene umora na devet let ječe. Salson je pri napadu imel jopico z istimi črtami, kakršne so na jopici Lucche njevi. Napadalec izjavlja, da je ponosen na svoje dejanje.

Zobozdravniki v Pragi. V Pragi je sedaj toliko zobozdravnikov, da je skoraj v vsaki ulici jeden. Po poročilu nekega zdravnika jih je v Pragi 72, dočim sta pred 20 leti bila samo dva. Zdi se, da hočejo občinstvo pripraviti ob zobe.

Senat češkega vseučilišča v Pragi se je obrnil na ministerstvo za uk s prošnjo, da bi se ustanovila na češki univerzi stolica poljskega jezika; lektorat bode poverjen znanemu slavistu A. Černemu, uredniku »Slovanskeho Přeledu«.

Petindvajsetletnica H. Sienkiewicza. Varšavski odbor za proslavo petindvajsetletnega slovstvenega delovanja poljskega pisatelja H. Sienkiewicza je že naznanil spored slavnosti, če tudi dan za proslavo še ni določen. Zjutraj bode v stolni cerkvi sv. Janeza slovesna sveča maša, katero bode daroval predsednik slavnostnega odbora škof Ruskiewicz. Po sveti maši odda se svetovnemu pisatelju od hvaležnih Poljakov jubilejni dar — posestvo s krasnim gradom, kateri se bode od zdaj imenoval »Krzemien« v spomin na tako popularni »Krzemien« iz pisateljevega romana »Rodzina Polanieckich«. Grad je moderno sezidan in z njega je krasen razgled po celi okolici.

120letni ženin. V turški vasi Bodra se je te dni poročil 120letni Izmail, izredno zdrav mož, s 60 let mlajšo nevesto. Poprej je imel že 34 žena. K poroki ga je spremljalo 140 moških potomcev, o številu ženskih članov njegove rodbine poročilo molči.

Rusini in inteligenca. Rusinski »Dilo« se pritožuje v jedni izmed zadnjih števil, da relativno število rusinske šolske mladine se manjša z vsakim letom v primeri s številom poljske in židovske mladine, tako da je že sedaj v srednjih šolah več židovske mladine, nego rusinske, če tudi je židov po statističnih podatkih iz leta 1890 v Galiciji samo 12 odstotkov, Rusinov pa 43 odstotkov. Vsled tega je število rusinske inteligence zelo majhno; največ Rusinov je pri sodnijah in tudi tu jih služi samo jedna tretjina; pri političnih, davčnih, poštnih in brzojavnih uradih jih je še manj. V 25 okrajih ni niti jednega rusinskega odvetnika in celo v ljudskih šolah morajo učiti poljski učitelji, ker rusinskih ni.

Prosveta na Rumunskem stoji še nižje kakor v Galiciji ali pa v Bukovini. Tam od 100 ljudij 83 ne zna čitati niti pisati. Zlasti v vašeh je analfabetov grozno število. Tako je od 4,789,062 moških 4,243,320 analfabetov, tedaj 88 $\frac{1}{2}$ %. V mestih je ta odstotek manjši, ali tudi znaša 57.

Sejmi po Slovenskem od 6 do 11. avgusta. Na Kranjskem: 6. v Novem mestu, Ribnici, Krašnji, Vidmu in Dolih pri Litiji; 8. v Ljubljani; 9. v Šempetru na Notr.; 10. v Dvoru, Rovtuh, Dobu, Železnikih, Kamni gorici, na Igu, Travi, Radečah in pri Sv. Lovrencu na Temenici; 11. v Senožečah. — Na slov. Štajerskem: 6. v Trbovljah, Ptuj, Luki in Lembergu; 10. v Lučah, Brežicah, Podčetrtnom, Radgoni, Slov. gradu, pri Sv. Barbari, Sv. Mariji v Jarenini, Sv. Lovrencu pri Ptuj in Sv. Lovrencu v Puščavi. — Na Koroškem: 6. v Črni pri Pliberku; 11. v Beljaku, St. Lenartu in Strasburgu. — Na Primorskem: 6. v Vidmu.

Društva.

(Mizarska zadruga) v Št. Vidu nad Ljubljano vabi k občenemu zboru, kateri bode v nedeljo 12. avg. t. l. Dnevni red: a) Poročilo predsednika o delovanju zadruge; b) poročilo blagajnika; c) razni navesti in predlogi. — K obilni udeležbi vabi načelnstvo.

(Učiteljsko cerkljanske okolice) priredi v nedeljo dne 5. avgusta t. l. vrtno veselico na vrtu gospe Vaukove v Cerkljah v prid kranjski dijaški kuhinji in učiteljskemu konviktu. — Vspored: J. Žirovnik: »Kaj pa ti pobič.« (Narodna.) — V. Lisinski: »Prejla.« — J. Žirovnik: »Pomlad.« (Narodna.) — A. Foerster: »Njega ni.« — J. Žirovnik: »Po gorah.« (Narodna.) — Dr. B. Ipavec: »Oblak.« — * * * »Junaki.« — Srečolov. — Začetek ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 20 kr. — Glede na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

(Velikaljudska veselica) na Grobškem pri Postojni dne 12. avgusta 1900. Veselica obsega raznovrstne zabave za odrasle in za mladino. Različne godbe, petje, ples, streljanje na tarčo, tekanje za stavo, skakanje v vrečah, plezanje na mlaj; v raznih lopah prodajale se bodo različne reči, točil se bode peneči šampanjec, mozelka in renska vina in druge dobre pijače, v švi carski kočji točilo se bode sveže mleko itd., itd. Za dobro jed in pijačo skrbé štirje dobro poznati postojnski gostilničarji. Sijajna tombola in srečanje. Glavni dobiček je 5-četrlet star bik čistokrvne pingavske pasme v vrednosti 400 kron, in obilo dragocenih raznih dobitkov za poljedelstvo in hišno porabo. Začetek ob 1. uri popoldne. Konečno veliki umetniški ogenj, prirejen od piroh nika Ferd. Makuca iz Gorice. Čisti dohodek je namenjen prostovoljnemu gasilnemu društvu v Postojni za nabavo gasilnega orodja. V slučaju neugodnega vremena preloži se veselica na dan 19. avgusta t. l.

(Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani. Bilanca za mesec julij 1900. Aktiva: Gotovina v blagajni 34.064 K 17 h. Naloženi denar 819.391 K 60 h. Posojila 2.003.288 K. Prehodni zneski 632 K 1 h. Inventar 963 K 50 h. Zaostale obresti 31. decembra 1899. l. 23.944 K 6 h. Passiva: Zadrudni deleži 23.404 K. Rezervni sklad 46.492 K 8 h. Hranilne vloge 2.754.934 K 67 h. Naprej plačane obresti 31. decembra 1899. l. 9038 K 36 h. Denarni promet 5.379.552 K 54 h. Upravno premoženje 2.882.283 K 34 h.

(Mestna hranilnica v Kranju.) V mesecu juliju t. l. uložilo je 260 strank 79.670 kron 78 vin., dvignilo pa 237 strank 59.777 kron 77 vin., 26 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 47.720 kron. Stanje ulog 2.118.445 kron 39 vin., stanje hipoteknih posojil 1.535.132 kron 95 vin., denarni promet 236.344 kron 53 vin.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu juliju 1900 je 110 strank vložilo 35.236 K 96 h, 147 strank vzdignilo 24.446 K 66 h, 33 strankam se je izplačalo posojil v znesku 29.200 K, denarni promet 214.623 K 52 h.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juliju t. l. je 187 strank vložilo 46676 K 90 h, 178 strank vzdignilo 69978 K 95 h, torej manj vložilo 23302 K 5 h, 7 strankam se je izplačalo posojil 7020 kron. Stanje vlog 1.475.563 K 20 h. Denarni promet 229.149 K 82 h.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Janez Škrjanec, župnik v Vremah, 350 K. G. župnik I. Oblak na Bledu mesto venca na grob + kateheta Merčuna 6 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Josip Potokar, kaplan v Trzinu, znesek, ki ga je nabrala gdč. Franketova na novi maši č. g. Iv. Theuerschuh, 2330 K. — Gospa Elizabeta Kupljen, soproga c. kr. notarja kot daljno skupilo knjižice »Odlomki iz narodnega gospodarstva« 1140 K.

O gospodarskem položaju hišnega posestva v Ljubljani

oziraje se sosebno na državno potresno posojilo iz leta 1895.

Predaval društveni odborik dr. V. Gregorič na shodu l. društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

Ker je postava o olajšavah pri vračevanju o priliki elementarnih neugod dovo-ljenih državnih podpor zadobila Najvišjo sankcijo, je tudi vprašanje akcije glede leta 1895. Ljubljani dovoljene državne podpore prišla v gotovi tir.

Vsak prizadeti hišni posestnik, ki je dobil državno podporo, bo moral vložiti zase prošnjo za dovolitev zakonitih olajšav na c. kr. finančno ministerstvo ter jo utemeljevati z uvaževanja vrednimi momentimi.

Akoravno je razvidno iz tega zakona, da se bo vlada pri dovoljevanju teh olajšav pred vsem ozirala na položaj dotičnega posameznega prositelja, se vendar ne da zanikati dejstvo, da je jako važno, če se hoče presojati položaj posameznika, se ozirati na splošni gospodarski položaj hišnega posestva v Ljubljani. Splošni slabi položaj vpliva tudi na posameznega hišnega posestnika, ker se nikakor ne da ločiti vpliv celote na posamezna dela.

Da si napravimo jasno sliko gospodarskega položaja hišnih posestnikov v Ljubljani, treba je pred vsem določiti na hišah ležeča bremena, davke in davščine ter za vzdrževanje potrebne stroške. Te točke nam kažejo izdatke in se morajo od kosmatega dohodka hiše odtegniti, da se izračuna čisti dohodek, oziroma obrestovanje in vrednost posestva.

V Ljubljani je, kakor kaže zemljiška knjiga, 334 neobremenjenih hiš. Med temi je tudi vseh 79 taci, ki so posest jurišnih oseb, kakor c. kr. erarja, cerkve, dežele, mestne občine, denarnih zavodov in t. d. Toraj je v Ljubljani le okoli 10% hiš neobremenjenih. Pri teh kakor tudi pri naslednjih številkah so se izvršile gotovo kake spremembe, odkar je bilo to poročilo sestavljeno. Vendar ne morejo te eventualne spremembe nikakor vplivati na končno stavbo in učinek te statistike. Navedene številke govore kot priče našega gospodarskega položaja več, nego vse besede, v kako bodočnost da gledamo.

Združiti se morajo tedaj neobhodno vsi hišni posestniki ljubljanski ne glede na politične stranke in narodnost v skupno celoto. Ne da se tajiti, da je realna posest dandanes najvišje obdačena, kakor tudi ne, da trpi v primeri z mobilnim kapitalom vsled nepovoljnega zakonodajstva. Treba je le na ostra določila novega pristojbinskega zakona o prenositvi premoženja z dne 16. avgusta 1899 kazati, katera sosebno mestno hišno posest težko obremene, na vedno rastoča bremena, katera se nakladajo realni posesti. Obramba je le mogoča, če se posamezna močna provincijalna društva združijo v centralno zvezo hišnih posestnikov avstrijskih. Na ta način je mogoče vplivati na zakonodajstvo, oziroma na državne poslance, voljene od te skupine; posamezne pritožbe in peticije društev hišnih posestnikov, če se tudi v eni in isti zadevi skupno vložijo, ne morejo nikdar imeti takega vpliva kakor peticija, katero izroči v tej zadevi centralna zveza v imenu vseh hišnih posestnikov vladni. To moč ni mogoče prezreti. Ustanovi se pa jako lahko, kajti tam, kjer se gre za gospodarski obstanek, neha strankarski in narodni prepir.

Kakor znano, podaljšala se je oprostitev od hišnega davka po potresu leta 1895 za one hiše, ki so se na novo zgradile ali ki so se v regulacijske namene in vsled poškodovanja morale podreti in se zopet sezidale. Za dobo 18, oziroma 25 let.

Deželni zbor kranjski oprostil je tudi v tem zmislu zgoraj navedene zgradbe 40% deželne naklade nadalje za dobo 5 let.

To je bilo treba poprej omeniti, ker se sedaj še nahajamo v tej dobi oprostitve. Oprostitev 4% deželne naklade poneha pa v kratkem času, in dotični hišni posestniki bodo čutili kmalu te večje izdatke.

Gospodarski položaj hišnih posestnikov v Ljubljani da se razmotrivati bodisi z obnega stališča, da se vsi hišni posestniki, imajo li naj bremena ali ne, skupaj vzamejo ter se z ozirom na njih dohodke in izdatke povprek ocenjujejo, bodisi da se samo položaj onih ocenjuje, ki so dobili kako državno podporo. Na ta način se dobi jasna slika.

Bremena hiš, oziroma njih čisti dohodek ali obrestovanje, da se z dvojnega stališča presojati.

(Dalje prih.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Italijanski kralj umorjen.

Rim, 4. avgusta. (C. B.) Pogreb kralja Umberta bo v četrtek. Truplo se prepelje s kolodvora naravnost v Panteon. — Bresci še vedno vztraja pri prvotnem cinizmu. V Monzi in Milanu so prijeli že mnogo sumljivih ljudij, trdi se pa, da je pravi pomočnik Brescijev dosedaj še ne zasledeni čevljar Niccoli, ki je 20. m. m. Bresciju brzojavno naročil, naj odpotuje, zagotavljajoč ga, da je že vse pripravljen.

Milan, 4. avg. Včeraj je minister-ski svet uredil proklamacijo novega kralja. — Glede pogreba ni bilo edinstva. Kraljica je želela, da se kralj pokoplje v Turinu; ministri pa hočejo truplo v Rimu. Kraljica se je udala, da se truplo prepelje v Panteon v Rimu. Za krsto so posekali velik oreh v parku. Truplo je v generalski uniformi z vsemi

vojaškimi redovi bilo položeno v krsto v pričo kralja in ministrov. Ključke so izročili kralju.

Rim, 4. avgusta. Kralj Viktor Emanuel je izdal proklamacijo, v kateri se spominja izrednih lastnosti kralja Umberta in izjavlja, da bo posnemal vzgled svojega očeta po geslu „Roma intangibile“.

Rim, 4. avgusta. V Speciji je neki gostilničar ovadil dva delavca, ki sta slavlila morileca. Pri njih so našli razna pisma in več denarja.

Verona, 4. avgusta. Brescijevemu tovarišu, ki je ob napadu stal pri kraljevem vozu, so za petami. Piše se Nikolo Lanfranco in je tkalec iz Biele, ki je bil že dva dni v Monzi.

Rim, 4. avgusta. Več monarhistov je korakalo z zastavo po ulici „dei Crociferi“. Napadlo jih je okoli 20 socialistov s krikom: „Viva il socialismo!“ Nastal je pretep, policija je zaprla več socialistov.

Newjork, 4. avg. „Herald“ poroča: 27 anarhistov jo odšlo iz Amerike v zadnjih mesecih z namenom, umoriti vse evropske vladarje.

Budimpešta, 4. avg. Včeraj ob pol 7. uri zvečer je eksplodiral bencin v Schnellerjevem skladišču. Dve osebi sta ubiti, jedna nevarno ranjena.

Trst, 4. avgusta. Zaprl so vratarja hotela „Della ville“, ker so pri njem našli več anarhističkih spisov.

Belgrad, 4. avgusta. Vsi člani bivšega Gjorgjevičevega kabineta razun Genčića so upokojeni.

London, 4. avg. Spodnja zbornica je sprejela načrt zakona, ki prepoveduje izvoz orožja.

Kapstadt, 4. avgusta. Burski poveljnik Liebenberg je napadel Angleže pod Dorrienovim vodstvom, a se je moral umakniti. General Hamilton se je podal v Rustenburg, da odvede Baden-Powellove čete iz mesta. Generalu Hunter se je udalo zopet 700 Burov.

London, 4. avg. (C. B.) Uradno poročilo Reuterjevega urada naznanja, da je perzijski šah opustil potovanje v Anglijo radi smrti vojvode Koburškega.

Vojska na Kitajskem.

Pariz, 4. avgusta. Angleški admiral v Taku je prejel pismo angleškega poslanika v Pekinu 21. julija, v katerem se popisujejo napadi na poslatništva ter nadaljuje: Razun angleškega in ameriškega poslatništva so vsa razrušena. Hiše so demolirane, okolu nas so napravljene barikade. Vse žene in otroci se nahajajo na angleškem poslatništvu. Živil imamo še za 15 dni. — Ubitih imamo 62 oseb, 128 je ranjenih. Mejnarnodne čete se morajo podvizati, da nas rešijo. Včeraj so nas hoteli odvesti v Tientsin, a nismo hoteli ostaviti Pekina.

London, 4. avgusta. Iz Shanghaja poroča: Podkralj Lun in Taotai Sheng izjavljata, da bodo poslaniki v Pekinu ostali kot poroki ter bodo umorjeni, ako bodo mejnarnodne čete prodirale proti Pekinu.

Petrograd, 4. avgusta. General Seliwanow poroča iz Charterowa 31. julija: Zvedel sem iz Shanghaja, da poslaniki v Pekinu žive, da pa je padlo v boju 80 pomorščakov. Rusko poslatništvo ni znatno poškodovano.

London, 4. avgusta. Iz Tientsina se poroča, da so Rusi 30. jul. napadli deset kitajskih utrdb ob cesti v Pekin. Zbranih je bilo 10.000 Kitajcev, ki pa so zbežali. Združene armade so na potu proti Pekinu, bokserji se hočejo ustaviti.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—č.

(Dalje.)

Devetnajsto poglavje.

Kdor vidi na ledini rastlino na primer kislico, in bi hotel vedeti, ali je vzrasla iz

semena, dozorelega na polji samem, ali je seme prinesel veter, ali je seme spustil tu ptič, ne mogel bi priti do zaključka, naj premišluje kakor hoče. Tako tudi mi ne moremo vedeti, ali je stric iztuhtal v svoji glavi, ali mu je Attilio navdahnul misel, da se naj posluži očeta provincijala, ako hoče razrešiti povojno to zavozljano zadevo; Gotovo Attilio ni slučajno tega nasvetoval. Lahko bi si mislil, da se bode tako odkritemu navdihnenju upirala puhla nečimurnost gospoda strica, a na vsak način mu je hotel pokazati to sredstvo in mu očrtati pot, katere naj bi se držal po njegovem mnenju. Na drugi strani je bil ta pripomoček tako po godu grofu-stricu, okolščine so takó jasno kazale nanj, da lahko stavimo, da bi ga našel sam, dasi bi mu nihče tega ne namignil. Šlo se je namreč za to, da v tem preočitem boji ne bode premagan njegov unuk, ki nosi njegovo ime. In to se je preveč tikalo njegove slave, njegovega ugleda, katerega je takó skrbno varoval. Če bi si unuk sam poiskal pravico, to bi bil pripomoček, hujši nego zlo samo, to bi rodilo nove sitnosti. To je bilo treba takoj prepričati. Če bi mu ukazal, naj gre z gradu, ne pokoril bi se. Četudi bi to storil, umaknil bi se s tem z bojišča, radi samostana iz svoje hiše. Ukazi, postavna moč, strah, vse to je brez pomena proti nasprotniku tacega stanu. Redovniki in posvetni duhovniki niso bili podložni svetni gosposki, a ne samo ti, ampak tudi kraji, kjer so prebivali, uživali so to svobodščino. To mora vedeti vsakdo, četudi ni čital družega, kot to povest. Jedino sredstvo je torej, da se odstrani s pomočjo očeta provincijala, ki ima v oblasti, ali menih ostane, ali gre.

Oče provincijal in grof-stric sta bila stara prijatelja. Videla sta se redko, a vselej sta se prijazno pozdravljala in neskončno kadila. Casi je bolje, če imamo opraviti s človekom, kateri ima več podložnikov, kakor z jednim izmed teh, ki vidi samega sebe, poslušá samó svoje nagnjenje in le za sebe skrbi. Oni pa vidi ob jednom sto razmer, sto posledic, sto hasnij, sto stvarij, katerim se mora ogniti, sto stvarij, za katere mora skrbeti, in tedaj lahko na sto načinov dela.

Ko vse dobro premisli, povabi nekega dne grof-stric očeta provincijala na kosilo, pri katerem je bil krog izbrane družbe. Nekateri mej njimi so bili visoke glave, katerih ime je že donelo kot Bog ve kakov časten naslov. Ti so z ličnim kretanjem, s prirojeno gotovostjo, z imenitnim posmehovanjem o važnih stvareh govorili kakor o vsakdanjih stvareh, da so že s tem nehoté v vsakem poslušalcu utrdili mnenje o svoji visokosti in moči. Drugi so bili hišni varovanci, ki so bili že vsled podedovane udanosti in dosmrtné sužnosti podložni svojemu gospodu. Od prve jedi naprej so začeli pritrjevati z usti, očmi, ušesi, tako da je tuj gost pri poobedku že skoro pozabil, kako se izgovori „ne“.

Pri mizi obrne grof takoj pogovor na Madrid. V Rim drži mnogo potov, v Madrid pa vsaka pot. Govoril je o dvoru, o vojvodi, o ministrih, o namestnikovi družini, o bikovih bojih, katere je posebno dobro lahko popisal. Opazoval jih je z ugodnega kraja, iz eskurijala, katerega je poznal do zadnjega kota, ker mu je neki vojvodin ljubljene vse razkazal. Nekoliko časa ga cela družba pazno poslušá, potem pa se pogovor razdeli. Tedaj začne grof-stric zaupljivo pripovedati druge lepe zgodbe očetu provincijalu, ki je zraven njega sedel in ga je pustil neprenehoma govoriti. Namah napelje govor drugam, zapusti Madrid, gre od dvora do dvora, od jedne visoke glave do druge, naposled pa pride do kardinala Barberini, ki je bil kapucinec in brat tedanjega papeža Urbana osmega. Grof mora tu tudi provincijala pustiti govoriti in slišati, da so na tem svetu tudi ljudje, ki ne plešejo tako, kakor on gode. Ko potem vstanejo od mize, prosi provincijala, naj stopi ž njim v bližnjo sobo.

Dve visoki glavi, dva sinčka, dve posebljeni skušnji sedeti si nasproti. Visokorodni gospod odkaže stol spoštovanemu provincijalu, nato se še sam vsede in začne: „Vsled prijateljstva, ki naju veže, predrzmem se govoriti z vami o zadevi, ki se naju obeh tiče, katero morava skupno uravnati... Povem vam naravnost, za kaj se gre. Vem, da sva hitro pri kraji. Povejte mi, ali ni v

vašem samostanu v Pescarenico neki oče Cristoforo iz...!“

Provincijal potrdi in prikima.

„Povejte mi, spoštovani gospod odkritosrčno... ta človek... ta menih... Ne poznam ga sicer, četudi poznam mnogo očetov kapucincev, zlata vredne in goreče, pametne, ponižno. Jaz sem prijatelj tega reda od mladih nog... A v vseh številnejših rodovinah... je vedno kakšen svojeglavež... Ta oče Cristoforo, kakor vem iz poročil, je... precej prepirljiv... ki ni tako pameten, previden... Stavim, da vam je že večkrat belil glavo.“

Razumem, to je moja dolžnost, — misli si provincijal, — kriv sem sam. Vedel sem, da je ta oče Cristoforo dober pridigar, a ne sme ostati šest mesecev na jednom kraju, posebno ne na kmetih.

„Oh!“ pravi na to: „Žal mi je, da vaša Svetlost tako sumi očeta Cristoforo. Kolikor vem, je pobožen... vzgleden menih; cenijo ga povsod.“

„Res je,“ prečastitljivi gospod... Vendar vam hočem kot dober prijatelj povedati, kar morate vedeti. Če pa to že veste, vendar je moja dolžnost, da vas opozorim na posledice... mogoče; več ne rečem. Ta oče Cristoforo podpira in daje potuho nekemu človeku odondot... saj ste že gotovo slišali... onemu, ki je ušel pravici, potem, ko je na oni grozni Martinov dan doprinesel... Lorenzo Tramaglino!“

Tako! — misli si provincijal in reče: „To je za-me nekaj novega. A vaša Svetlost dobro ve, da je naša dolžnost, poiskati izgubljene ovčice in jih peljati nazaj.“

„Dobro, a take izgubljene ovčice podpirati...! To je opasno, kočljivo...“ Tedaj ne napne lic in ne pihne, temveč stisne ustnice in potegne k sebi toliko sape, kolikor bi je lahko izdahnul, in reče: „Hotel sem vam namigniti, če bi mogoče kdaj vaša Svetlost... Mogoče bode treba iti v Rim... ne vem... v Rimu...“

„Hvaležen sem vam za ta migljaj. A jaz sem prepričan, če se preišče ta zadeva, da se pokaže, da je hotel oče Cristoforo onega malopridneža samo poučiti in poboljšati. Oče Cristoforo, poznam ga dobro.“

„Saj dobro veste, kako posvetno je preje živel, kaj je v svoji mladosti doprinašal?“

„To je baš lepo, gospod grof, da človek ki je kot posvetnjak mnogo poskusil, postane drugačen. Odkar oče Cristoforo nosi kapuco...“

„Verujem, povem vam odkrito, verujem. A časi, kakor pregovor pravi... obleka še ne naredi meniha.“

Ta pregovor je šepal. A grof ga je hitro povedal mesto družega, ki mu je baš prišel na jezik. „Volk spremeni svoj kožuh, a ne svoje pogoltnosti.“

„Imam poročila dokaze“, nadaljuje potem.

„Če veste dobro“, reče provincijal, „da je ta menih zagrešil to ali ono (to se lahko vsakomu pripeti), povejte mi to. Jaz sem predstojnik, predstojnik, a nevreden. Jaz moram tedaj to popraviti.“

„Povedal vam bodem. V zvezi s to neprijetno zadevo, da je namreč ta menih podpiral onega malopridneža, je neka druga bolj kočljiva stvar, ki bi... Mej nama hočeva vse ob jednom opraviti. Oni menih namreč nagaja mojemu unuku, donu Rodrigo...“

„Oho! To mi je žal, zelo žal!“

„Moj unuk je mlad živahen človek. On se ne pusti dražiti.“

„Moja dolžnost je, da se o tem natanko prepričam. Kakor sem že povedal — in vi kot skušen človek to bolje veste — vsi smo iz mesa in lahko grešimo... tako ali tako. Če je oče Cristoforo grešil...“

„Vidite častitljivi! Te stvari moramo mej sabo opraviti, pokopati; če preveč mešamo... tem slabše. Saj veste to. Ti prepri in razprtije nastanejo časi iz malenkosti in se večajo, večajo... Če hočemo poiskati korenine, ne pridemo do nje; iz tega se rodi sto drugih zmešnjav. To je treba zatreti, razdreti, častitljivi oče! Zatreti, razdreti! Moj unuk je mlad; menih je tudi še živ ogenj... še povsem mladenič. Mi moramo, ki smo že v letih... ali ne, ej, častitljivi oče...“

Ta prizor je bil podoben onemu, če se sredi predstave po pomoti vzdigne zagrnjalo, pevec pa, ki ne ve, da ga ljudje gle-

dajo, baš klepeta s svojim tovarišem. Obraz, kretanje, glas grofov, ko reče „ali ne, ej“, bil je popolnoma naraven, ne prisiljen. Res mu ni bilo prav, da je imel že toliko križev na grbi. A on se ne joka za preteklimi časi, za mladeniškim ognjem in mladeniško živahnostjo: to je ničevno, nečimurno, bedasto! Vzrok njegove nejevolje je bil bolj važen in tehten. Nadejal se je bolj visokega mesta, če bi bilo izpraznjeno, a bal se je, da bode mogoče že prepozno. Če bi dosegel svoj cilj, ne briga bi se več za svoja leta, ne želel bi ničesar več, bil bi zadovoljen, kakor oni, ki hrepene po kaki stvari, pa se umiré, kadar dosežejo svoj namen.

Grof nadaljuje: „Mi moramo imeti potrpljenje z mladeniči in popraviti njih napake. Sedaj je še čas, ker stvar še ni znana. Sedaj še ni prepozno za „principiis obsta“. Ogenj je treba ločiti od slame. Marsikateri predmet na kakemu kraju ni na svojem mestu in je le za izpodtiko, drugod pa se izborna prilega. Vi bode te že znali dobiti pravo mesto za tega meniha. Radi druge zadeve, bi lahko vzbudil sum, da ... bilo bi bolje, da ga predstavimo. Če ga pošljemo nekoliko na potovanje, zadenemo ob enem dve muhi. Vse se bode poravnalo, več ne bode pohujševanja.“

Ta sklep je oče provincijal že od začetka pričakoval. — Aj! misli si — saj vem, kaj nameravaš. Kot po navadi! Če vam je ubogi menih nadležen in vam ni po godu, precej naj ga predstojnik prestavi, kar brez preiskave.

Ko grof neha in v potrdilo zapiha, povzame provincijal: „Razumem, kaj hoče gospod grof povedati, a predno se stori tak korak ...“

„Je in ni korak, častitljivi oče. To je prav navadna reč. Če precej ne popravimo tega, vidim že celo goro sitnostij, ilijado gorjā. Naglica ... moj unuk ... jaz ne verujem; saj sem jaz tukaj. Če te stvari, ki je že takó daleč prišla, precej ne pretrgamo in presekamo na jeden mah, ne bode več miru in bode nemogoče, skriti pred svetom ... Razven tega moj unuk tudi ni sam ... Mi dregnemo v sršenovo gnezdo, častitljivi oče. Kakor vidite, naša rodovina je velika.“

„Očividno.“

„Saj me umete. Mi smo ljudje, ki nam teče po žilah kri, ki kaj velja ... na svetu. Sedaj pa še čast zraven; iz tega nastane skupna zadeva; in tedaj ... če je kdo tudi miroljuben ... Srce bi me peklo, če ... bi moral jaz ... ki sem bil vedno naklonjen očetom kapucinom ...! Če hočejo vaši patri ljudem izkazovati dobrote, morajo biti mirni, ne pa se z ljudmi ravsati, temveč v miru z njimi živeti ... Imajo tudi sorodnike mej svetom ... Te častne zadeve se vlečejo, razširijo, razcepijo in potegnejo za sabo ... pol svetā. Jaz sem v taki službi, da moram na-se gledati ... Njegova Svetlost ... moji tovariši ... zadeva postane še ... posebno v teh okolščinah ... Saj veste, kako in kaj.“

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
3. 9. včer.	724	20,3	sl. jz.h.	jasno	
4. 7. jutu.	730,5	16,8	sl. jz.h.	pol oblak.	0,0
2. popol.	728,9	24,7	brezv.	oblak.	

Srednja včerašnja temperatura 20,8 normale: 19,6°.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 30. julija do dne 4. avgusta.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	128		Pšenična moka 100 kg	28	—
„ „ II. „ „	112		Koruza „ „	17	—
„ „ III. „ „	96		Ajdova „ „	36	—
Telečje meso „ „	120		Fizol, liter „ „	16	—
Prasičje „ sveže „ „	140		Grah, „ „	20	—
„ „ prek. „ „	145		Leča, „ „	24	—
Kostrunovo meso „ „	80		Kaša, „ „	22	—
Maslo „ „	2		Ričet, „ „	22	—
Surovo maslo „ „	190		Pšenica „ „ 100 kg	16	60
Mast prasičja „ „	140		Rž „ „	14	60
Slanina sveža „ „	136		Ječmen „ „	14	—
„ „ prekajena „ „	144		Oves „ „	13	—
Salo „ „	120		Ajda „ „	20	—
Jajce, jedno „ „	5		Proso, belo, „ „	18	—
Mleko, liter „ „	16		„ „ navadno „ „	14	—
Smetana, sladka liter „ „	80		Koruza „ „	14	40
„ „ kislja „ „	80		Krompir „ „	5	—
Med „ „ kg	120		Drva, trda, m ³ „ „	7	—
Piščanec „ „	40		„ „ mehka, „ „	5	—
Golob „ „	180		Seno, 100 kg „ „	3	60
Raca „ „	—		Slama, „ „	—	—
Zajec „ „	—		Stelja, „ „	—	—

700 1-1

Potrta od najgloblje žalosti javljam podpisano v svojem in svojih otrok imenu vsem sorodnikom, prijateljem, znancem žalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo, nepozabnega mi soproga, oziroma očeta, tasta, starega očeta in strica, gospoda

Valentina Sadnikar,
meščana, pasarja in posestnika,

po dolgi bolezni, previdnega svetotajstva za umirajočega, danes ob 1/2 3. uri popoldne v 75. letu njegove starosti poklicati v boljše večnost.

Pogreb nepozabnega ranjcega vršil se bo v nedeljo 5. avgusta ob 5. uri popoldne iz hiše št. 17 na Sv. Petra cesti na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v mnogih cerkvah.

Predraga pokojnika priporočam v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900.

Ivana Sadnikar roj. Wohlmuth.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Preklic.

Podpisana izjavljam, da nisem in nikoli ne bom plačnica dolgov, ki bi jih eventualno utegnil narediti na moj ali mojega posestva konto moj zgubljeni sin **Franco Germovnik**, sedaj stanujoč v Spodnji Šiški št. 111.

V Vodicah, dne 31. julija 1900.

693 3-2 **Jera Germovnik**, posestnica

Vozni red

avstrijskih državnih železnio,

veljaven od 1. junija 1900.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v **srednjeevropskem času**. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 min. 45 sek. naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

- Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 54 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 7. uri 17 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.
- Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
- Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 4. uri 6 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 5. uri 41 min. popoldne do Podnarta, samo ob nedeljah in praznikih.
- Ob 6. uri 55 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 7. uri 9 minut zvečer osebni vlak do Jesenic.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

- Ob 5. uri 15 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Pariza Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 8. uri 21 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 38 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
- Ob 7. uri 45 minut zvečer osebni vlak z Jesenic.
- Ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnarta, samo ob nedeljah in praznikih.
- Ob 8. uri 48 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

- Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
 - „ 6. „ 05 „ popoldne „ „
 - „ 2. „ 50 „ zvečer „ „
 - „ 10. „ 25 „ „ „
- (le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

- Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
 - „ 11. „ 06 „ dopoldne „ „
 - „ 6. „ 10 „ zvečer „ „
 - „ 9. „ 35 „ „ „
- (le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

- Odhod: Prilod:**
- Ob 7:15 zjutraj Ob 6:34 zjutraj
 - „ 1:55 popoldne „ 12:29 popoldne
 - „ 8:10 zvečer „ 7:30 zvečer.

Umetni mlin

(zmelje vagon žita na teden) in 682 6-3

žaga za deske

s stranskimi poslopji. event. tudi do 20 oral zemlje, je na prodaj za zmerno ceno. Vodna moč (v Savinski dolini) je stalna. Pojasnila daje iz prijaznosti gospod **Ivan Strašek** v Celju, Veliki trg št. 4.

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 228 17 11-3
Vnosa naročila proti povzetju.

Pekarija

na deželi blizu Celja, 681 6-3

z jako dobrim prot. tem se prodá prav v ceno z zemljišče ali brez zemljišča.

Pojasnila daje iz prijaznosti gospod **Ivan Strašek** v Celju, Veliki trg št. 4.

Prodá se hiša šte. 18

v Streliških ulicah v Ljubljani.

Natančno se izve pri **dr. Vallentschag-u**, odvetniku v Ljubljani (Dvorni trg št. 3).

Opeka vseh vrst!

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem v svojo

opekarno

uvel delovanje

s parno silo

in da izdelujem vsakovrstno

*** opeko za stavbe, *** zarezno opeko (Strangfalzziegel), stisnjeno strešno opeko (Dach-pressziegel) itd. itd. ***

Za trdnost opeke zoper vremenske vplive prevzemam posebno jamstvo.

Priporočuje svoje izdelke vsem gg. stavbenikom in drugemu občinstvu, zagotavljam najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene. 676 3

Ludovik Herzmann,
opekarna s parno silo,
v Ljubljani, Tržaška cesta.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko svojo zalogo izgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 170 46

Na drobno. Na debelo.

P. Majdič

trgovina z železnino „Merkur“

== Celje, Graške ulice št. 12 ==

priporoča različne poljedelske stroje priznane najboljšega izdelka, kakor: mlatilnice, slamoreznice, čistilnice za žito, mline za žito vejati, stiskalnice za sadje in grozdje itd.

Vedno velika zaloga cementa, najboljšega gorenještajerskega železa, stavbenih potrebščin, travverz, okovov, samokolnic, poljskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov, pečij in sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. 698 3-1

Cene nizke. Postrežba točna.

Slavno občinstvo vabimo najuljudneje, si pri priliki ogledati našo trgovino in zalogo.

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniški priporočajo

Želodčno *

* tinkturo

lekarnarja Piccoli v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti papeža

kot želodec krepkuje in tek vzbujajoče, dalje kot prebaviljenje in telesno odprtje pospešuje središvo, posebno onim, ki trpé na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v škatljicah po 12 in III. več steklenic. 591 50-5

Izprašana učiteljica sprejme s prihodnjim šolskim letom 697 4-1

2 deklici na hrano in stanovanje

Soba je prostorna, na razpolago g.a. sovir in citre ter na zahtevanje pouk v glasoviru in vseh šolskih predmetih.

Več se izve: **Ljubljana, Stari trg št. 13.**

V **Adergazu**, tik sloveče in starodavne božje poti v **Velesovem**, otvori se z dnem 5. avgustom letos pri Štamcarjevih

nova gostilna

kjer se bode točilo priznano dobro, pristno Zajčjevo vino in vedno sveže pivo.

Tudi se bo postreglo z zajuterkom in ob vsakem času z okusnimi gorkimi in mrzlimi jedili. — Senčnat vrt je ob hiši.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

odličnim spoštovanjem

Alojzija Štamcar.

699 3 1

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blaziti in prav olakati), ter se dobi za predplačilo 1 gid. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri **Jožefu Valenčiču na Dunaju, III., Steingasse 9, I. Stock, Th. 10.**

Založnik, ozi. prodajalec je voljan vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več. 1000 24

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških (X.) avtoritet priznana, je 10 31

MATTONIJEV GIESSSHÜBLER

naravna alkalična kislina

Ta voda je popolnoma prosta organskih snovij in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vodnjakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn**, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lassnik-u** v Ljubljani.

Redka prilika za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a
mizarski pohištveni obrt
536 8 v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 19 (v Medjatovi hiši)
priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo
vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva

gld. 5.—, 7.50, 10.—, 12.—, 14.—.

**Garniture, divane,
madrace**

7, 14 do 40 gld.,

madrace na peresih

8, 9 gld.,

dratene madrace 7 gld.

pulte za mašne knjige

ltd. ltd. gld. 10.—, 15.—, 17.—.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka prilika za nakup pohištva.

== Domača umetnost! ==

Podobarski in pozlatarski atelje

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice št. 22

v hiši gosp. Wessner-jeve 60 52-30

se pripravljajo predstavi
duhovni in cerkven-
nim predstojnikom v
naročila za izvrševanje
vsakovrstnih strogo
umetniških izvršenih

lesnih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških soh

od kamena, gipsa

ali lesa itd.

Ortarne skupine

iz različnega ma-

terijala.

Priznana umetniško

dovršena dela!

Priznana pisma

so na razpolago.

== Domača ==

tvrdka!

Gimnazijski konvikt

čč. oo. benediktincev v Šent-Pavlu na Koroškem.

Plačilo za semester 280 kron.

Javna višja gimnazija.

Natančneje pov. predstojništvo konvikta.

Dnevi za vsprejemni izpit: 15. julij in
17. september. 116 6-6

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez
vsake priprave in težave najfineje li-
kerje po francoskem zistemu s po-
močjo ekstraktov, ki stanejo za napravo
po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc,
vermut, ruski polinovec, češki liker
kimel po 80 kr.; slivovec, rum, češ-
njevec, alaš, alpski liker po 85 kr.
in konjak, benediktinec, chartreuse,
plznski liker po 95 kr. Razpošiljam
proti predplačilu v znamkah ali poštini
nakaznici, po poštnem povzetju 10 kr.
več. Vsaki pošiljavi pridenem navo-
dilo, kako se napravi liker. Prepro-
dajalcem, če naročijo več blaga, mnogo
ceneje.

Anton Rukavina,

Trst,

612 50-12 Via Belvedere št. 23.

Davnej potrjeno dijetet.
kosmet. sredstvo (uma-
zanje) za krepcanje in
utrjevanje kit in mišic
človeškega telesa

Kwizdov fluid.

Znamka: Kača (tekočina za turiste).

Turisti, kolesarji in jezdec
uspešno rabijo ta fluid za krepcanje
in poživljanje po daljnih turah.

Cena: Cela steklenica 2 K, pol
steklenice 1 K 20 h.

Pristno je dobiti v vseh lekarnah. G. 632 20-1

**Glavna zaloga: Okrožna lekarna v
Korneuburgu pri Dunaju.**

**Dragih vozačev
mi ne vzdržujemo!**

Predragoceno reklamo

le skromno rabimo!

Obojega naša 198 20-19

„Styria“-kolesa

ne potrebujejo. Kar prihranimo, pride
kupcu na prid, odtod naše

nizke cene!

Tovarna za „Styria“-kolesa

Jan. Puch in dr., Gradec.

Pristna le pri našem edinem
zastopniku

**Fr. Čuden, trgovcu s kolesi
v Ljubljani.**

**Glavna zaloga
za Kranjsko:**

Mihael Kastner

v Ljubljani. 259 52-29.

Stajerska
Templjevo Styria-vrelec
KISLA VODA SVETOŠLAVNA.
krepčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

Grajsčcina

v krasni in zdravi legi pod Rožnikom ¼ ure oddaljena od Ljub-
ljane z lepim senčnatim parkom in z vsemi udobnostmi

se prodaja.

Posredovalci izključeni.

Natančna pojasnila daje

Dr. Josip Furlan,
advokat v Ljubljani.

685 3-3

Dr. Rose-jev balzam | Praško domače mazilo

za želodec

Iz lekarne B. FRAGNER v Pragi

je že nad 80 let sploh znano domače zdravilo, ki
poživlja okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi,
ureja želodčev delavnost prav zanesljivo.

Velika stekl. l. gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdra-
vilo, katero rane čiste ohrani, vnetje in
bolečine lajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

Svarilo! Na vseh delih zavitka
je pristavljena postavno vpi-
sana varstvena znamka.

Glavna zaloga:

lekarna B. Fragner-jeva „pri črnem orlu“, c. kr. dvor. zal., v Pragi,

Mala strana, vogal Spornerejeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

**V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, Ub. pl. Trnkezy, M. Mardetschläger,
J. Mayer, ter v vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske. 760 26-24**

Št. 640 m. š. s

Razpis službe.

Razpisuje se v stalno popolnitev mesto

tretjega veroučitelja

na javnih mestnih ljudskih šolah s prejemki II. plačilne vrste kranjskega učiteljstva.
Prošnje je po predpisanej poti vlagati

do 18. avgusta t. l.

pri podpisnem okrajnem šolskem oblastvu.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dné 27. julija 1900.

687 2-2

Št. 24.149.

Razglas.

696 2-1

Vsled sklepa c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani z dné 14. julija 1900, št. 496, se ima v prihodnje
šolsko leto na I. in II. mestni obrtni pripravljavnici pričeti s 16. septembrom in prenehati z 31. majem.

Pouk se ima v prihodnje vršiti ob nedeljah od 9.—12. ure dopoldne, ob torkih od 7.—9. ure zvečer
in ob petkih od 7.—8. ure zvečer.

Na obrtni nadaljevalni šoli, spojeni s c. kr. realno v Ljubljani, se ima pa vsled sklepa šolskega

odбора obrtne nadaljevalne šole z dné 22. junija 1900 v prihodnje večerni pouk ob delavnikih pričeti ob

7. uri zvečer, dočim ostaneta nedeljski dopoldanski pouk in šolska doba sploh neizpremenjena.

To se daje vsem obrtnim gospodarjem in vajencem tem potom na znanje.

V Ljubljani, dné 25. julija 1900.

C. kr. mestni šolski svet.

Ivan Hribar l. r., predsednik.

Št. 177 Pr.

Razpis službe.

670 3-3

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je stalno popolniti službo

mestnega živinozdravnika in mestne klavnice oskrbnika

s prejemki 5. činovnega razreda, to je z letno plačo 1760 kron, s pravico do dveh v pokojnino vstevnih pet-
letnic po 160 kron in do naturalnega stanovanja v mestni klavnici.

Prosilci za to službo, ki morajo biti državno aprobovani živinozdravniki, morajo svoje s potrebnimi
dokazili opremljene prošnje vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata najpozneje

do dné 15. avgusta t. l.

Pomanjkljive ali zakasnele prošnje se ne bodo upoštevale.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 14. julija 1900.

Službi praktikantov.

Pri deželnem knjigovodstvu in pri deželni blagajnici kranjski izpraznjeno
je po eno mesto praktikanta z adjutom 1000 K na leto.

Prosilci za jedno teh dveh mest vložijo naj svoje prošnje

663 (3-3)

do 8. avgusta t. l.

pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani. Prošnje morajo biti opremljene s krstnim
listom in s spričevali o dovršenih študijah. Oziralo se bo le na one prosilce, ki dokažejo,
da so dovršili kako srednjo šolo ali pa nižje razrede kake srednje šole, vrhu tega pa kako
trgovinsko šolo, ter da so večji slovenskemu in nemškemu jeziku v govoru in pisanju.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 19. julija 1900.

Jako porabljivo na potovanju. — Nepogrešno že po kratki uporabi.

Zdravstveno-oblastveno preskušeno.

927 (4-4)

Atest z Dunaja, 3. julija 1887.

Sarg's Kalodont.

priznано najboljšje

čistilno sredstvo za zobe

odstrani po kratki rabi temeljito glivice (zobni kamen itd.), ki se v neverjetno velikem številu v
ustih, na zobeh in na dlesni napravi, utrjuje zobno meso in zobe ter pospešuje do pozne starosti
prebavanje in zdravje.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenje postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52 10

Ana Hofbauer,
imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Pozor, kolesarji!

Vsled poletnega časa

nabavil sem si velikansko zalogo **voznih koles** (bicikljev), kakih
400 komadov in sicer od najznamenitejših trdk, kakor:

**Puch, Meteor, Peugeot, Monarch,
Seidl-Naumann**

ter kolesa raznovrstnih drugih sistemov od gld. 80.— naprej.

Peugeot-kolesa

po izvanredno nizkih cenah in sicer od gld. 140.— do 230.—.

A. Putrich,
Ljubljana, Dunajska cesta.

285 20-20

Mehaniška delavnica.

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priporoča se prečastiti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem **birete, cingulum** in vsakovrstne šemise,te,
kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela
natančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s
cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da
zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 27

Zunanja naročila točna. — Cene prim. rno nizke

Zobozdravnik

univ. med. dr. A. Praunseis

ordinuje od dne 8. avgusta t. l. za vsa zobozdravniška opravila
vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure

popoldne

na *Marijinem trgu št. 6 v Ljubljani.*

Za uboge brezplačna ordinacija vsaki dan od 8. do

9. ure dopoldne.

691 5-2

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomšekove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov

iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25-13

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Zaloga Karl Giani-jevih vezil in tkanin

FELLINGER in HASSINGER

c. in kr. dvorni založniki.

114 26-7

Cerkvena oblačila, društvene zastave itd.

Dunaj, I., Seilergasse 10, „Göttweigerhof“.

Krasni cenik z nad 300 podobami brezplačno.

Naznanilo.

Usojam si naznanjati p. n. občinstvu, prijateljem in znancem, da bodem
v nedeljo dne 5. avgusta t. l. otvoril

gostilno

v lastni hiši na Dolenjski cesti št. 33

v bližini dolenjskega kolodvora, nasproti Oevirka, ter prosim za mnogo-
brojen obisk.

Z velespoštovanjem

Josip Plankar,

694 3-3

„The Mutual“, zavarovalna družba za življenje v New-Jorku.

Popolnoma vzajemna.

Police so po preteku 2 let nespodbijalne in po preteku
3 let nezapadljive.

Konečne številke bilance za l. 1898:

Denarno stanje	1.369.576,693-29 kron
Zavezan- sti na račun lastnikov polic	1.150.168,487 79 »
Prebitek na račun lastnikov polic	219.408,205 50 »
Zavarovalno stanje všteti telesne rente	4.795.509,175-81 »
Dohodki leta 1898	299.660,000— »

Rezerve premij avstrijskih zavarovancev založene so v avstrijski zlati
renti pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Letne dividende. — V pollet sami zjamčena posojila in
odkupi v gotovini.

Pojasnila, prospekte itd. daje 858 26-21

generalno zastopstvo za Kranjsko

v Ljubljani, Frančiškanske ulice št. 16, II. nadstr.

Delavnica kleparskih, ključarskih, kovino-tiskarskih, stavbenih
in galanterijskih del.

Anton Belec

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje in ima v zalogi cerkvene sve-
tilnice ali stalnice, dve po:

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld.,
iz medenine 22, 24, 28, 32 gld.,

iz tompaka 40, 50 gld.,
miloščine, iz

obhajilne svetilnice
po gld. 1-50,

iz kositarja
po 5 gld.;

iz medeni-
ne po 5 gld.;

štedilna
železna

ognjišča,
vsa železnina
tudi razna za
vzidanje.

688 (8-2)

Pokrivanje in barvanje zvonikov ter napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd. — Skritevjo
zvonikov prevzema ob enem tesarska dela.

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„AVSTRIJSKI PHÖNIX“
na Dunaju.

Uplačana glavica
K 6,000.000.—
Premijska in od-
škodninska re-
serva . . . K 2,500.000.—

Zavarovanje poslopij in vsako-
vrstnih premičnin proti požar-
nim škodam.

C. kr. priv.
zavarovalna družba za življenje
„AVSTRIJSKI PHÖNIX“
na Dunaju.

Uplačana glavica . . . K 2,400.000.—
Premijska in odškod-
ninska reserva . . . K 25,940.000.—
Zavarovalno stanje . . . K 112,000.000.—
Premijski dohodki . . . K 4,700.000.—

Zavarovanje na človeško življenje za slučaj
doživetja in smrti, otroških dot in
starostnih rent.

„PROVIDENTIA“
občna zavarovalna družba
na Dunaju.

Ustanovna glavica
K 5,000.000.—
Uplačana glavica
K 1,500.000.—

Zavarovanje proti telesnim ne-
zgodam za slučaj smrti, stalne
invaliditete in začasne poškodbe.
— Jamstveno zavarovanje za ko-
lesarje, posestnike kônj, tovarne in
industrijska podjetja.

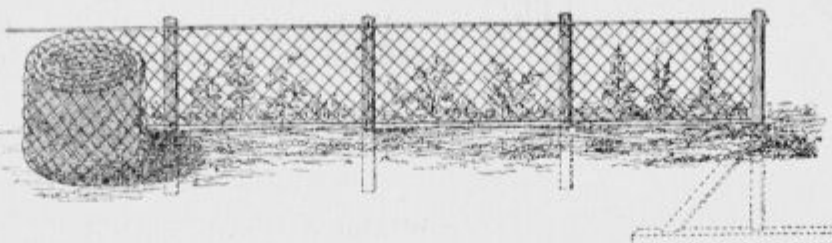
Stalne nizke premije in točno kulantno odškodovanje.

216 10-6

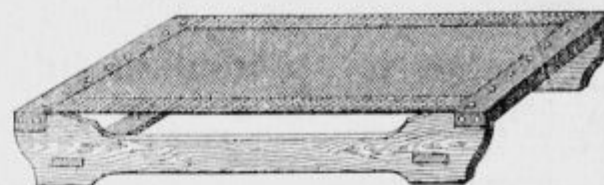
Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, Kongresni trg šte. 17
(novo uršulinsko poslopje) **JOSIP PROSENC.** (novo uršulinsko poslopje.)

Narejena sita in rešeta z lesenim
obodom v vseh velikostih.

Ograja gozdov, pašnikov vrtov itd.

Elastične posteljne mreže (Spiral-Drahtmatratzen) iz galvani-
zirane jeklene žice.

184 10-4

Karol Zupančič, Jurjevica pri Ribnici, Kranjsko,
izdelovatelj žičnih (dratenih) tkanin ter pletenin in trgovina s sitarskim, rešetarškim
in lesenim blagom.

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svoje **pletenine iz žice**, pletene s strojem po uzorcih, za ograjo gozdov in vrtov, za
fazanerije, kurnike, golobnjake; **mreže za presejanje** gramoza in peska. — Izdeljuje in ima veliko zalogo **medene, pocinjene in železne tkanine**
za stroje, mline, okna, line, kleti; mesne sitnice, prožne posteljne mreže (Drahtmatratzen) v raznih velikostih, raznovrstna sita, rešeta za tovarne in mline,
kape za ogrebanje čebel, pokrivala za jedila, **razno leseno (suho) robo** itd. po najnižji ceni. — **Ceniki na zahtevanje brezplačno.**

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila n. vred-
nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
984 94 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka
na Dunaju, L. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 3. avgusta.	
Skupni državni dolg v notah	97.85
Skupni državni dolg v srebru	97.35
Avstrijska zlata renta 4%	115.85
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	97.65
Ogerska zlata rent 4%	115.50
Ogerska krona rent 4%, 200	90.80
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1712.—
Kreditne delnice, 160 gld.	660.50
London vista	242.82
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli	118.50

Dne 2. avgusta.	
20 mark	23.67
20 frankov (napoleonor)	19.32
Italijanski bankovci	90.60
C. kr. cekini	11.38
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161.—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94.90
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138.75
Dunavske vravnave srečke 5%	251.—

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.20
Prioritetne obveznice državne železnice	405.50
južne železnice 3%	318.—
južne železnice 5%	119.40
dolenjskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	384.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	349.—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42.50
Ogerskega	20.—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12.60
Rudolfove srečke, 10 gld.	62.—

Salmove srečke, 40 gld.	170.—
St. Genois srečke, 40 gld.	184.—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	47.10
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	276.—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6130.—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	760.—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	150.—
Montanska družba avstr. plan.	453.—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	428.—
Papirnih rubljev 100	255.25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„**M E R C U R**“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.